

Sila Osvobodilne fronte slovenskega naroda je v tem, da je v svojem štiriletnem razvoju šestokrat izpremenila oblike borbe in organizacije, da so se v njej sami vršili globoki procesi, da je šla skozi mnoge faze priliva in odliva ljudskih množic, poleta in vpadanja, da pa je po vsaki taki izpremembi, po vsaki zmagi in po vsakem porazu izšla na znotraj še bolj čvrsta in še bolj enotna.

EDVARD KARDELJ

Jesenska setev naša velika naloga

Bliza se čas jesenske setve. Prihaja čas dela, s katerim naši kmetje posegajo v prihodnje gospodarsko leto in nam zagotavljajo kruh za prihodnjo zimo.

Sovražniki so nam ob svojem zlomu poleg vsega uničenja zapustili tudi silno razdejavanje v prehrani. Grozila nam je že lakota, ki pa jo je naša narodna oblast s svojim požrtvovalnim delom in energičnimi ukrepi preprečila ter nam zagotovila v glavnem urejeno prehrano. Kljub temu pa problem prehrane še ni dokončno rešen, še vedno ostaja naš najvažnejši življenjski problem. Vedeti namreč moramo, da se nam je v letošnji pomladi z največjimi napori in težavami posrečilo obdelati okrog 90 % vse orne zemlje v Jugoslaviji. S tolikim posevkom bi bil problem prehrane pri nas urejen, če ne bi potem nastopila suša, zaradi katere je bil letošnji pridelek le polovičen v primeri s predvojnimi povprečnimi stanjem.

Prav tako kakor na vseh ostalih področjih obnove in izgradnje naše domovine se moramo tudi v ureditvi prehrane zanašati predvsem na svoja lastna moči, ker je to najboljša garancija za uspešno rešitev naše prehrane. Samostojna ureditev še zmeraj perečega problema prehrane je potrebna brez prevelikega zanašanja na zunanjo pomoč tudi zavoljo tega, ker je problem prehrane danes težak v vseh državah, čeprav niso bile tako opustošene kakor naša. Zato je nujno, da vsi naši narodni odbori, s pomočjo množičnih protifašističnih in sindikalnih organizacij in s podporo vseh državljanov, predvsem pa s podporo organizacij Osvobodilne fronte, napno vse svoje sile, da se bolj dvignejo požrtvovalnost in iznajdljivost, da do kraja izkoristijo vse možnosti, ki so na razpolago, da bomo sami pridelali zadostno količino kruha. Do skrajnih mej moramo izkoristiti čas jesenske setve, da bo pridelek žitaric čim večji. Spomniti se moramo na besede, s katerimi je maršal Tito na kongresu Ljudske fronte v Beogradu podčrtal konkretno nalogo Ljudske fronte: »Program fronte pomeni stodoletno zasejati naša polja v jeseni in pomladi...«

Za jesensko setev uporabljamo predvsem ječmen, pšenico in rž. Te žitarice potrebujejo za svojo obdelavo razmeroma malo delovnih sil. To dejstvo je važno zaradi sedanjega pomanjkanja delovnih moči. S požrtvovalnostjo, iznajdljivostjo in vzajemno pomočjo moramo zasejati vse površine, ki jih določa jesenski setveni načrt. Državni setveni načrt predvideva, da bo Slovenija posejela s pšenico 65.000 ha zemlje, z ječmenom 18.753 ha in z ržjo 50.631 ha. Na podlagi tega načrta naj vsi okrožni odbori izdelajo še svoje setvene načrte, ki jih naj izvedejo z množičnim sodelovanjem naših organizacij in vsega ljudstva ter z medsebojnim tekmovanjem. Nabavljajo naj predvsem dobro seme žitaric, ki ne polegajo, ki so odporne proti mrazu in boleznim. Pred setvijo pa je treba seme očistiti plevla in ga razkužiti.

Ministrstvo za kmetijstvo bo okrožne setvene načrte podprlo z vsemi svojimi sredstvi, ki so mu na razpolago. Preskrbelo je in usposobilo že okrog 200 traktorjev, ki so na strojno-traktorskih postajah, pri zadrukah in nekaterih privatnikih že pripravljene na oranje za jesensko setev. V traktorskih tečajih se je do sedaj izvežbalo nad 160 novih traktoristov. Za potrebe opustošenih predelov kupuje ministrstvo za kmetijstvo okrog 33 vagonov semenskega žita: 25 vagonov pšenice, 3 vagona ječmena in 5 vagonov rži. Načrt predvideva, da bo na zapuščeni Krškem in Brežiškem polju na jesen zasejano nad 1200 ha zemlje. Ministrstvo je že izdalo obširnejša navodila za jesensko setev. Zlasti polaga važnost, da bodo v jeseni obdelana vsa državna posestva in zemlja, ki spada pod narodno imovino. Ta posestva morajo biti s svojim smotrnim obdelovanjem zgleden primer kmetom v bližnji in daljni okolici. Kjer koli je mogoče, morajo pomagati kmetom tudi z dobrimi semeni in delovnimi sredstvi.

Naše odbore moramo opozoriti tudi na izredno važnost, da bodo v jeseni zasejali vso zapuščeno zemljo, na katero se bodo pozimi naseljevali naši kolonisti, predvsem borci in invalidi. Dolžnost naših narodnih odborov je, da jim pripravimo vsaj osnovne pogoje za življenje.

Da bo uspeh jesenske setve popoln, moramo do skrajnosti izkoristiti vsa delovna sredstva: živo, pluge, traktorje in sejalne stroje. Niti en traktor in en sam plug ne sme niti eno uro ostati neizrabljen, dokler ne bo posejan poslednji kosček zemlje, ki je določen za jesensko setev. Organizirati moramo medsebojno pomoč pri delu, kmet naj pomaga kmetu, sosed sosedu. Delovne skupine naših organizacij naj priskočijo na pomoč kjer koli je potrebno.

Lansko jesen smo na partizanskem osvobojenem ozemlju zasejali velike površine z ozimami, čeprav smo imeli na razpolago izredno skromna sredstva. Bili smo brez traktorjev, sejalnih strojev, semena nam je primanjkovalo, delovna živina je bila razredčena in izčrpana. Delale so samo žene, starčki in otroci, ker so bili vsi moški v vojski. Letos pa je položaj v primeri z lanskim letom mnogo ugodnejši: imamo traktorje, urejene traktorske postaje, izšolane traktoriste in naša oblast je med kmete razdelila veliko delovne živine. Demobiliziranci iz naše vojske se vračajo na svoje domove. Zato mora biti letošnji uspeh stodoleten.

Jesenska setvena kampanja je ena najvažnejših nalog prihodnjih tednov. Če jo bomo dobro izvedli, nam bo zagotovila popolnejšo preskrbo s kruhom v drugem letu. Zagotovila nam bo še boljše ureditev prehrane, da bodo naše delavne množice na vasi, v rudnikih, tovarnah in mestih potem še z večjo silo obnavljale in gradile našo domovino ter ustvarjale lepše življenje.

Vojaška proslava v Trstu

Tisočglava množica Tržčanov je prisotvovala veliki vojaški slovesnosti na konjckem dirkališču Montebello, pri kateri so sodelovali oddelki vojsk petih narodnosti v sestavi XIII. britanskega korpusa. Poleg komandanta zavezniških kopnenih sil v Sredozemlju feldmaršala Aleksandra in poveljnika pomorskih sil admirala Cunninghama so bili prisotni komandant IV. jugoslovanske armade generalmajor Peka Dapčević, komandant XIII. britanskega korpusa general Harding ter vrsta višjih jugoslovanskih in zavezniških oficirjev.

Slovesnost, ki je znana pod angleškim imenom »Tattoo«, se je začela z vkorakanjem vojaških godb posameznih udeležencev narodov. Prvi je defilirala oddelki jugoslovanske vojske, ki so ji sledili italijanski, ameriški, angleški in indijski od-

delki. Letala so medtem v nizkem poletu spuščala nad dirkališčem večbarvne rakete. Izvajane so bile razne zanimive točke, med katerimi so bile tri slovenske pesmi, ki jih je zapel zbor jugoslovanskega oddelka. Ob koncu so godbe zaigrale himne držav, katerih vojaški oddelki so nastopili na slovesnosti. Ves čas proslave so desetine žarometov razsvetljevale nebo, medtem ko so okoliški hribi žareli v bengaličnem ognju.

Svečanost v Splitu

V Splitu so se v proslavo obletnice ustanovitve Jugoslovanske mornarice vršile velike slovesnosti. Pri proslavi je zastopal Narodno vladno Slovenije njen podpredsednik tov. dr. Marjan Brečelj, ki se je včeraj popoldne vrnil v Ljubljano.

Strahovlada v Egejski Makedoniji postaja vedno hujša

Pred kratkim so v vasi Grovo v prespanskem okraju izgnali tri družine iz njihovih hiš, v katere so se pozneje vselili burandarji. V lerinskem, vodenskem in prespanskem okraju v zadnjem času grška vlada zatira makedonske družine, katerih člani so pobegnili v planine, da bi se umaknili pred strahovlado monarhističnih tolp. Tako so 2. septembra odgnali v Lerin 10 družin iz vasi Netersko in Eksi. Pozneje so jih sicer izpustili, toda zagrozili so jim, da jih bodo internirali, če se družinski člani, ki so pobegnili, ne vrnejo v določenem roku. Kako neresnična je trditev grških oblasti, da je onim pobeglim makedoncem, ki se vrnejo, zagajena svoboda, jasno kaže primer Gona Ljugumanova iz vasi Banice v lerinskem okraju. Čim se je vrnil na svoj dom, so ga prijeli ter poslali v Lerin, od koder je bil odpeljan v notranjost Grčije. Grški reakcionarni tisk skuša prikriti

zverinsko strahovlado v Egejski Makedoniji. Toda dejstva, ki jih navajamo, govorijo drugače. Tako so v vasi Banici v lerinskem okraju burandarji 15. avgusta prijeli vse kmete, ki so se nahajali izven vasi. Prijeli so drvarje, pastirje in druge delavce. Brez vsakega osnovanega vzroka so jih obložili, da so vzdrževali zveze z begunci in gozdu, ter so jih imeli zaprte osem dni; ves ta čas so jih pretepali. Isto se je dogodilo tudi v vasi severno od Vodena. Begunci pripovedujejo, da so burandarji 28. avgusta prijeli in pretepali več oseb. Zlasti hudo so mučili Nikola Kraveva, kateremu so zabadali igle pod nohte in razbeljene kroglice pod pazduho. Zadnje dni so pričeli izvajati strahovlado tudi v severnem delu prespanskega okraja, ki je bil do sedaj prihično miren. Okoli 200 do 300 burandarjev je 30. avgusta skupno z oboroženimi Madžiri iz vasi Vimeni in Papli prijelo več oseb, ki

so se odpravljale na delo. Ko so vdrli v vas, so prijeli 12letnega Memna Majovskega, ga odpeljali ter ga pretepali, ker so ga obložili, da je vzdrževal zveze z begunci. Kričanje otroka, ki so ga pretepali, so slišali v vas. Na večer so vojaki in Madžiri odšli, v vasi pa so pustili stražo 60 vojakov. V vasi Rozdeno v prespanskem okraju so brez vsakega poudarila s strelom iz puške Tanasa Ristovskega. V vasi Lak so izvršili preiskavo ter vas oropali. Pri vseh teh akcijah v prespanskem okraju igra vodilno zločinsko vlogo Anodionius Boros, ki aktivno sodeluje pri ropanju vasi. Te dni pa je val strahovalcev zajel tudi vasi, ki se nahajajo tik naše južne meje. V vasi Sv. Petke (1 km od meje) in Kalbučista (3 km od meje) so 30. avgusta imeli preiskavo. Ob tej priliki so iz vasi Kalbučiste odpeljali več ljudi v lerinske zapore.

Tržaško ljudstvo proti vmesni državi med Jugoslavijo in Italijo

O nevarnostih, ki bi ogrozile vmesno državo med Jugoslavijo in Italijo, piše Astor v dnevniku »Corriere di Trieste«, kako mnogi kažejo, da je naložila taka rešitev tržaškega vprašanja na veliko podporo krajevne mednarodne reakcije. Jasno je, pravi pisec, da bi ustanovitev avtonomne države prinesla tudi mednarodno kontrolo te pokrajine, ki bi bila spremenjena v mednarodno kolonijo imperialističnih sporov in ognišči za novo svetovno vojno. Taka rešitev bi bila tudi v nasprotju z voljo prebivalstva pokrajine, ki je po svoji večini že dovolj dokazala, kakšna je njegova volja. Kršeno bi bilo eno izmed načel Atlantske listine, t. j. ono o samoodločbi narodov. Odločitev, ki bi prišla od zunaj, bi samo onemogočila izvedbo zgoraj naštetih načel. Vsaka sila in vsaka kontrola, ki bi od zunaj hotela rešiti problem Julijske Krajine ali katerega koli dela sveta, je že v svojem bistvu protidemokratska. Mnenje prebivalstva je nujna podlaga za spoštovanje in ohranitev osnovnega načela samoodločbe. Če se ljudstvu, ki se mu je v borbi proti nacifasizmu posrečilo ustanoviti si popolno narodno oblast, edino jamstvo za mir in blagostanje, ne bi posrečilo ohraniti pridobitve priborjene si s tolikimi napori, bi bila vsaka izjava, da je bil problem rešen v demokratičnem duhu,

popolnoma samovoljna. Večina prebivalstva pokrajine in predvsem odporniške sile so že izrazile svojo željo, da se združijo z demokratično federativno Jugoslavijo, ki bi edina mogla garantirati in ohraniti organe z ljudskim značajem, sposobne, da s konkretnimi dejanji rešijo materialne in duhovne probleme delovnega ljudstva. Vsaka rešitev, ki ne bi upoštevala izražene ljudske volje, bi pomenila zasmehovanje načel, za katere so se zdrave demokratične sile Julijske Krajine borile v tej strašni vojni. Za ta načela pa se niso borili samo prebivalci te pokrajine, temveč vsi narodi sveta, ki so trpeli zaradi napadov brutalnih fašističnih imperializmov.

Prebivalstvo Užic zahteva priključitev Trsta Jugoslaviji

Z mestnega zborovanja Ljudske fronte v Užicah so poslali maršalu Titu brzojavko, v kateri izjavljajo svojo odločno vero, da bodo na konferenci zunanjih ministrov sprejeli upravičene zahteve naših narodov za priključitev Trsta Jugoslaviji. V brzojavki je med drugim rečeno: »Mislimo, da je to pravica naše krvi in naše narodne zgodovine, pa tudi dolg zaveznikov napram svojim zvestim zaveznikom v veliki borbi proti fašizmu.«

Ameriški Makedonci zahtevajo združeno Makedonijo v demokratični federativni Jugoslaviji

New York, 11. sept. (Tass) Petnajsti kongres zveze makedonskega ljudstva je naslovil na Svet zunanjih ministrov, ki je v Londonu prišel s svojim delom, brzojavko, v kateri prosi, da posvetijo resno pažnjo vprašanju neodvisnosti

združene Makedonije. V brzojavki naslovljeni na predsednika makedonske Ljudske fronte, Vlahova, je kongres zagotovil svojo podporo stremljenjem svobodne Makedonije v okviru demokratične Jugoslavije.

Manifestacijsko zborovanje v Opatiji

Ob priliki druge obletnice vstaje istrskega ljudstva se je v Opatiji vršilo manifestacijsko zborovanje, kateremu je prisostvovalo nad 5000 Hrvatov in Italijanov. Ljudstvo je prišlo na to zborovanje s zastavami in transparenti. Zbranemu ljudstvu je govoril v imenu pokrajinskega odbora Ivan Črna, glavni urednik »Glas Istre«. Poudaril je pravico ljudstva Julijske Krajine, da pristopi in ostane v Demokratični federativni Jugoslaviji. Za ta cilj, da pristopijo in ostanejo v Demokratični federativni Jugoslaviji, je ljudstvo Julijske Krajine šlo v borbo. V imenu italijanske unije je govoril E. Legui, ki je prav tako poudaril, da imajo prebivalci Julijske Krajine pravico, da se jim izpolni cilj, za katerega so šli v borbo. Ljudstvo je često prekinjalo govornike z vzklikanjem maršala Titu, bratstvu in enotnosti naših narodov in svobodni Istri v Demokratični federativni Jugoslaviji. Z manifestacijskega zborovanja je bila poslana brzojavka maršalu Titu.

Volja ljudstva

Vaščani iz Guncelj so na svojem zborovanju sprejeli sledečo resolucijo, ki so jo poslali IOOF:

Vaščani vasi Guncelje izjavljamo, da nam more edino naša sedanja ljudska oblast ohraniti vse pridobitve narodno-osvobodilne borbe. Zato se ne sme vrniti v deželo kralj, ki je v najkritičnejših trenutkih zapustil državo in se umaknil na varno ter skušal ovirati osvobodilno gibanje. Podpiral je izdajalec Mihajlovića in Hitlerjeve pomagače. Medtem pa so si morali narodi Jugoslaviji sami izvojevati svobodo in zanjo prelivali kri.

Zahtevamo republikansko obliko države, ki nam edina more zavarovati naše koristi. Hkrati prisegamo zvestobo maršalu Titu, ki je v štiriletni borbi dokazal, da se hoče boriti le za srečo jugoslovanskega ljudstva.

Demobilizirani borci se poslavljajo od Ljubljane

Ljubljansko prebivalstvo se je prisrčno poslovilo od srbskih, črnogorskih in bosanskih borcev, ki odhajajo domov iz edinic IV. armade

K volitvam poslancev za Zvezno skupščino

Zvezna volilna komisija v Beogradu je določila na podlagi računa, ki je predpisan v odstavku 2. in 3. čl. 3 Zakona o volitvah narodnih poslancev za Ustavodajno skupščino, da bo federalna Slovenija z ozirom na število njenega prebivalstva volila v enega izmed obeh domov te skupščine, namreč v Zvezno skupščino, 29 poslancev. Vsaka podobna določitev števila poslancev, ki jih bo Slovenija volila v drugi dom, v Skupščino narodov, odpade, ker odreja zakon, da voli v ta dom vsaka federalna enota, torej tudi Slovenija, ne glede na število prebivalcev po 25. Vojvodina 15 ter Kosovo in Metohija 10 poslancev.

Po zakonu mora Federalna volilna komisija za federalno Slovenijo teh 29 mandatov razdeliti na volilna okrajja in sicer po razmerju števila njih prebivalcev, kakor je bilo to število ugotovljeno v zadnjem popisu prebivalstva iz leta 1931.

Slovenija je razdeljena na 5 okrajjev in sicer:

Okraj	Prebivalcev
1. okrajno mesto Ljubljana	107.000
2. okrajno mesto Celje	230.889
3. okrajno mesto Ljubljana	242.336
4. okrajno mesto Maribor	370.712
5. okrajno mesto Novo mesto	194.545

kar da celotno prebivalstvo 1.145.482

Ce se to število deli s številom mandatov 29, se dobi 39.490. Sedaj se mora s tem številom deliti število prebivalstva vsakega okrajja in tako se dobi, da odpade na vsako okrajje tole število mandatov:

1. na okrajno mesto Ljubljana 2 mandata in znaša ostanek pri delitvi 28.002;
2. na okrajje Celje 5 mandatov in znaša ostanek 33.394;
3. na okrajje Ljubljana 6 mandatov in znaša ostanek 5342;
4. na okrajje Maribor 9 mandatov in znaša ostanek 15.221;
5. na okrajje Novo mesto 4 mandati in znaša ostanek 36.549.

S tem je naravnost razdeljenih 26 mandatov, ostali trije mandati pa odpadajo na ona 3 okrajja, ki imajo največje ostan-

ke, namreč na okrajje Novo mesto, okrajje Celje in okrajno mesto Ljubljana.

Obrazloženo je torej, zakaj dodeljuje odlok Federalne volilne komisije okrajno mesto Ljubljana 3 mandate, celjskemu in ljubljanskemu okrajju vsakega po 6 mandatov, mariborskemu okrajju 9 in novomeškemu okrajju 5 mandatov.

Medtem ko se volitve poslancev za Skupščino narodov vršijo po federalnih enotah, to se pravi, da voli vsak volilec celotno listino s 25 kandidati in 25 namestniki, se vrše volitve v Zvezno skupščino po okrajjih, to se pravi, vsak volilec voli enega kandidata in enega namestnika, ki kandidirata v dotičnem okraju, v katerem ima volilec volilno pravico. Zato predpisuje zakon, da določi Federalna volilna komisija tudi volilne okraje.

Praviloma voli vsak administrativni okraj po 1 poslanca. Je pa možno, da ima eno okrajje več ali pa tudi manj upravnih okrajjev, kakor znaša število po proporeu mu dodeljenih mandatov. Za take primere odreja zakon, da mora Federalna volilna komisija postopati po tehle predpisih: Če je v okrajju manj upravnih okrajjev, kakor mu je dodeljen mandatov, se najštevilnejši okrajji razdelijo na dva volilna okrajja, od katerih voli vsak svojega poslanca. Če pa je v okrajju več upravnih okrajjev, kakor znaša število poslancev, ki se imajo v dotičnem okrajju izvoliti, se pa morajo manjši — ni v zakonu rečeno »najmanjši«, pride tu tudi geografična lega okrajjev in njihov gospodarska povezanost v poštev — okrajji spojitelj v en volilni okraj; mesta pa, ki po številu svojega prebivalstva nimajo pogojev za volitev vsaj enega poslanca, se v tem primeru spojitelj v en volilni okraj s sosednjim administrativnim okrajem; to velja seveda za mesta, ki tvorijo svoj lasten upravni okraj, kajti ostala mesta so itak že preje spojena s svojo okolico v en okraj in bi bilo torej za taka mesta navedeno določilo zakona popolnoma nepotrebno in nesmiselno.

Kako smo uporabili te predpise zakona z ozirom na razmere v Sloveniji?

Mariborsko in novomeško okrajje imata prav toliko administrativnih okrajjev, kolikor jim je po številu prebivalstva

dodeljenih mandatov. Zaradi tega velja pri teh dveh okrajjih pravilo, da naj tvori vsak administrativni okraj »praviloma«² tudi volilni okraj.

Okrajno mesto Ljubljana obstoji iz 10 mestnih četrti, ki imajo nekako funkcijo okrajjev. Ker pa Ljubljana po številu svojega prebivalstva nima dodeljenih 10 mandatov, temveč le 3, je bilo potrebno, teh 10 četrti spojitelj v 3 skupine. Vpoštevanje število prebivalstva in medsebojno geografično lego četrti je najpravičnejše napraviti te-le skupine: Center, Rakovnik, Vič, potem Bežigrad, Šiška, St. Vid in Ježica, končno Tabor, Moste in Polje. Na ta način je Federalna volilna komisija tudi razdelila okrajno mesto Ljubljana na 3 volilne okraje, od katerih bo vsak volil po enega poslanca.

Celjsko okrajje se deli na 7 upravnih okrajjev, ima voliti le 6 poslancev, zato je bilo treba spojitelj dva okrajja v en volilni okraj. Mesto Celje je za sebe administrativni okraj, a nima niti toliko prebivalcev, kolikor znaša polovica števila 39.490, ki je merodajno za izračunavanje mandatov, ki se dodelje vsakemu okrajju. Zaradi tega po številu prebivalstva nima pogojev za volitev vsaj enega poslanca. Že zato se je moralo po določilu zakona mesto Celje združiti z okrajem Celje-okolica v en volilni okraj. To pa je tembolj upravičeno, ker sta malo mesto Celje in njegova okolica tudi geografično in gospodarsko tako zelo povezana, kot nobena druga okrajja v celnem celjskem okrajju.

Podobno je v ljubljanskem okrajju, kjer tudi odpada na 7 administrativnih okrajjev 6 poslancev, tudi tu je bilo treba dva upravnega okrajja združiti v en volilni okraj. Federalna volilna komisija je združila okrajja Kranj in Škofja Loka v volilni okraj Kranj-Skofja Loka in odredila, da naj bo sedež volilne komisije tega volilnega okrajja v Kranju kot največjem kraju volilnega okrajja. Ta združitev je v zakonu utemeljena in se z ozirom na število prebivalstva raznih okrajjev ljubljanskega okrajja in z ozirom na geografično lego in medsebojno gospodarsko povezanost združitev dveh upravnih okrajjev v en volilni okraj ni mogla pravičnejše izvesti.

Sovjetski fizikulturniki v Sloveniji

Prihod sovjetskih fizikulturnikov pomeni prvi neposredni stik s sovjetskim športom. Kljub kratkotrajnemu bivanju pri nas, smo vendar dobili vpogled v množično moč in pomen sovjetske fizikulture in naša fizikultura se je obogatila z dragocenimi nasveti in izkušnjami, ki bodo lahko mnogo pripomogle k njenemu nadaljnjemu razvoju.

Zlasti važno za pravilno pojmovanje in usmerjenje fizikulture je bilo predavanje tov. Nikiforova, ki je govoril o razvoju športa v Sovjetski zvezi.

Gostje so si ogledali tudi vse naše športne naprave, še posebno pa so se zanimali za veliko planiško skakalnico.

Tako so se v soboto, 8. septembra, gostje odpeljali na Gorenjsko, da si ogledajo naravne lepote naše zemlje. Na vsej poti so jih pozdravljale množice ljudstva, najlepši sprejem pa so doživeli v Kranju, kamor so prihajali ljudje z mesta in okolice, da jih pozdravijo. Tu je delegacijo pozdravil zastopnik Mestnega odbora in zastopniki množičnih organizacij. Ljudstvo se je zgrnilo okoli avtomobila, zasulo delegacijo s cvetjem in navdušeno vzklikalo Sovjetski zvezi, generalisimusu Stalinu in bratstvu narodov Sovjetske zveze in demokratične Jugoslavije. Gostje so bili nad tolikimi izrazi ljubezni in bratstva ginjani, posebno pa jih je navdušila velika množica pestrih slovenskih narodnih noš. Na Jesenicah, kjer so goste prav tako prisrčno pozdravili, je bilo zanje pripravljeno kosilo.

V Planici so sovjetsko delegacijo sprejeli z navdušenimi pozdravi, ki jim ni hotelo biti konca. Spremili so bratske športnike do velike skakalnice. Gostje so bili presenečeni nad ogromnimi dimenzijami te skakalnice. Navzoči zastopniki slovenskega športa so jim opisali njeno zgodovino in dolžino skokov, ki so bili na njej doseženi. Ogledali so si tudi najboljše smučke terene in enodušno obljubili, da bodo še to zimo prišli smučati k nam in da bodo za naše smučke terene in za našo edinstveno skakalnico zainteresirali vso športno javnost v Sovjetski zvezi.

Proti večeru so člani delegacije odpotovali nazaj v Ljubljano, kjer so zvečer prisostvovali plavalnim tekmam za prvenstvo Jugoslavije. Ko so navzoči gledalci prepoznali goste, so jih z burnim vzklikanjem Sovjetski zvezi in bratstvu narodov Jugoslavije in Sovjetske zveze navdušeno pozdravljali. Naslednji dan, v nedeljo dopoldne, so se člani delegacije udeležili lahkoatletске prireditve na Stadionu. Nastopili so tudi gostje: Nina Dumbadze, svetovna prvakinja v metu diska, tov. Sečenova, sovjetska prvakinja v teku na 100 metrov, tov. Pugačevski, ki je tekmoval v teku na 800 metrov, ter tov. Ozolin, sovjetski prvak v skoku s palico.

Pri nastopu, pri katerem so gostje pokazali našim lahkoatletom svoj svojestven

stil in veliko znanje, so dosegli nekatera tako odlična rezultata, kakršni še niso bili postavljeni na naših slovenskih športnih igriščih. Takoj po tekmovanju so svoje velike tovaršve obstopili naši lahkoatletci, ki so prosili za razna pojasnila; za metode v treningu, skraika za vse skrivnosti njihovih uspehov. Gostje so z največjim veseljem in tovarštvom odgovorjali na vsa vprašanja, opozarjali naše tekmovalce na napake in jim dajali strokovne nasvete. Vsi razgovori so bili tako prisrčni in bratski, kot si jih je moglo predstavljati res samo med brati in pravimi športniki.

Popoldne so člani delegacije prisostvovali finalnim tekmam za državno plavalno prvenstvo, dva od njih, tov. Ušakov, prvak Sovjetske zveze v prostem plavanju, in tov. Meškov, prvak v prenem plavanju, pa sta tudi nastopila. Po končanem tekmovanju je tov. Nikiforov, vodja delegacije, izročil moštvo Hrvatske, ki je na prvenstvu doseglo povprečno najboljši uspehe, lep prehodni pokal, ki se bo podeljeval vsako leto na plavalnih tekmah za prvenstvo Jugoslavije. Navzoči predsednik Mestnega narodno-osvobodilnega odbora Ljubljane, tov. Albrecht, pa je v imenu mesta Ljubljane podaril gostom umetno sliko mesta, za kar se mu je tov. Nikiforov prisrčno zahvalil.

Proti večeru so bili bratski gostje povabljeni k predsedniku Narodne vlade Slovenije Borisu Kidriču, ki jim je izrekel dobrodošlico v imenu Narodne vlade, tov. Nikiforov pa se mu je zahvalil za gostoljubje, ki so ga bili deležni člani delegacije v bratski Sloveniji.

Zvečer so se gostje udeležili športnega družabnega večera, ki ga je priredil Fizikulturni odbor Slovenije. Pri tej priliki je zastopnik Fizikulturnega odbora izročil gostom lične albume s fotografijami kulturnih spomenikov v Ljubljani.

Člani delegacije so z letalom odpotovali nato v Split.

Naša fizikulturna društva gostujejo v Romuniji in Madžarski

Na poziv romunskih športnikov bo fizikulturno društvo »Rdeča zvezda«² te dni odpotovalo iz Beograda v Temešvar in Bukarešto, kjer bodo odigrali nekaj nogometnih tekem z romunskimi športnimi klubi. Fizikulturno društvo »Jovan Mikić - Spartak«² iz Subotice je sprejelo povabilo madžarskih nogometašev za nedeljsko tekmo v Budimpešti. Igralci tenisa — Punčec, Palada, Mitič in Šefer, bodo odpotovali v Budimpešto, kjer bodo sodelovali na turnirju, katerega bo priredil teniški klub »poštinski udarnikov«² v Budimpešti.

Sto tisoč primorskih rojakov na proslavi v Bazovici

9. septembra dopoldne je bil po svečani zadušnici v bazoviški cerkvi odkrit spomenik bazoviškim žrtvam. Morje ljudi, sto tisoč po številu, z nešteti zastavami in transparenti, iz krajev od Kobarida do Reke, od Furlanske ravnice do Snežnika in Tolminkih gora, se je zgrnilo na bazoviško strelišče. Vsteli so se govori in zbori.

Govorili so dr. Dekleva v imenu odbora za proslavo, dr. Pogacsi za ASIZ, ki je obeležil pomen bazoviških žrtev za borbe proti fašističnim zatiralcem slovenskih in italijanskih ljudskih množic, sovražniku vsega šlovestva, dalje France Bork, predsednik PNOO-ja in izvršnega odbora ASIZ, ki je poudaril, kako se je ljudstvo v tej deželi z bazoviškimi žrtvami na čelu prvič dvignilo po 1000letnem hlapčevskem tlačanstvu v obrambo svojih osnovnih pravic, kako si je prvič v svoji zgodovini samo priborilo svojo končno svobodo in oblast. Ob zaključku je bilo položeno pred spomenik 90 venec.

Popoldne je v veličastni prireditvi nastopilo 58 italijanskih in slovenskih pevskih zborov iz vseh krajev dežele, ki so skupno odpele vrsto pesmi. Silen vtis je napravil skupni nastop nad 2000 pevcev. Nastopili so govorniki Branko Babič za tržaško okrajje, Eugenio Laurenti za ASIZ in polkovnik Libero v imenu Garibaldincev. Izkazali so svoje globoko priznanje prvim žrtvam fašističnega nasilja bazoviškim junakom. Prav ti junaki so primorskim ljudskim množicam prvi pokazali pot brezkompromisne borbe proti fašizmu. Borba, ki je 13 let pozneje prav na ta dan zajela vse italijansko in slovensko ljudstvo dežele v skupni vstaji in ga povedla do popolne zmage in demokratične svobode, do uveljavljenja najširše ljudske oblasti. Bazoviškim žrtvam in vsem njihovim neštetim naslednikom je

vse ljudstvo dolžno, da se kljub razočaranjem spričo ukinitve njegovih demokratičnih pridobitev ne ustavi na svoji poti. Potreben je le še poslednji napor, da se doseže dokončna zmaga demokracije in izpolni največja težnja stotisočev Primorcev za priključitev k Demokratični federativni Jugoslaviji.

Proslava bazoviških žrtev je potekala v znamenju borbene in strnjene obrambe demokratičnih pridobitev, načel Atlantske listine in ljudske oblasti ter slovensko-italijanskega sodelovanja. Našla je svoj vrhunec v odločnem izrazu volje ljudskih množic za priključitev dežele k Demokratični federativni Jugoslaviji. Množica je v zavesti žrtev, ki so jih doprinesli bazoviški heroji in za njimi nešteti slovenski in italijanski borci za svobodo, vedno znova potrjevala, kar je v teh zadnjih dneh izrazila ogromna večina primorskih Hrvatov, Italijanov in Slovencev.

Ko se je prireditve zaključila, je prispela vest, da se pripelje skozi Bazovico komandant IV. armije generalmajor Peka Dapčević. Nepopisno navdušena množica je ustavila avtomobil, obsela goste s cvetjem in odnesla generala Dapčevića na ramenih v Bazovico. Tu je general spregovoril nekaj prisrčnih besed primorskemu ljudstvu. Poklonil se je bazoviškim žrtvam in vsemu narodu izrazil željo, da bi se čimprej izpolnilo njegovo upanje.

Morilec bazoviških žrtev
Kakor se je sedaj izvedelo, je ing. Guerrini jun. 6. sept. 1930 vodil ploton, ki je ustrelil bazoviške žrtve. Bil je poročnik 58. legije fašistične milice »San Giusto«. Guerrini so je sam javno hvalil, da je oddal poslednji strel v Bidovca, ko je krogletu plotona še niso zdale do mrtevga.

Vsi mladoletni borci — vpisujte se v volilne imenike, s puško v roki ste si priborili tudi volilno pravico!

Minister Nikola Petrović o III. zasedanju UNRRA-e

Minister za trgovino in preskrbo Nikola Petrović je sprejel zastopnike domačega in tujega tiska ter jih seznanil z uspehi tretjega zasedanja UNRRA-e in s pomočjo, ki jo je UNRRA namenila Jugoslaviji.

Na vprašanje, kakšni so uspehi tretjega zasedanja sveta UNRRA-e, je minister Petrović dejal: »Tretje zasedanje sveta UNRRA-e se je vršilo v dneh, ko je bilo očividno, da je predaja Japonske in vzpostavitev svetovnega miru samo še vprašanje nekaj dni. S končanjem vojne na Daljnem vzhodu so stavljeni na razpolago velike količine materiala in hrane, ki ga bo sedaj lahko uporabila UNRRA.

Izvolitev jugoslovanskega predstavnika za prvega predsednika zasedanja je dokazala, kako velik ugled uživa danes naša država v svetu. S tem je priznan doprinos jugoslovanskih narodov k zma-

gi nad fašističnimi zavojevalci, priznane so pravice jugoslovanskih narodov do pomoči Združenih narodov in UNRRA-e.

Nadalje je minister Petrović poudaril, da bo pomoč Jugoslaviji vsak dan večja. Podal je podatke o pomoči, ki nam jo bo UNRRA nudila meseca septembra in oktobra. Razen tega je omenil, da je objavljeno, da nam bo UNRRA do konca tega leta poslala najmanj 10.000 kamionov. Minister Petrović je nadaljeval: »Navedene številke dokazujejo, da se bodo pošiljke v bodočih tednih in mesecih znatno povečale. Če upoštevamo vse naše lastne presežke hrane, če zagotovimo pravilno porazdelitev, prevoz blaga, če pravilno organiziramo uporabo kamionov, ki jih bomo imeli, se naši domovini ni treba bati lakote. To so naloge, ki stoji sedaj pred nami. Podvzeli smo vse ukrepe, da bomo te naloge uspešno rešili.«

Starši, svojci, vpisujte v domačem kraju v volilne imenike sinove, brate, očete - partizane, ki so časno še v vojski!

Člani plenuma USAOJ-a pri maršalu Titu

Udeleženci plenarn. sestanka USAOJ-a, ki se je vršil zadnje dni v Beogradu, so bili sprejeti pri maršalu Titu. Maršal Tito se je razgovarjal z mladinci skoraj 1 uro.

Kmet poklonil Komunistični partiji en hektar zemlje

Blagoje Milojković, kmet iz Gazdara v jablaniškem okraju je podaril Komunistični partiji Srbije v znak hvaležnosti en ha zemlje in izjavil, da obžaluje, da je ne more podariti več.

Sovjetski filmski strokovnjaki v Sarajevu

V Sarajevu je prišla prva skupina sovjetskih filmskih umetnikov in strokovnjakov. Skupina si je ogledala okolico, za časa svojega bivanja v Sarajevu je pa obiskala tamkajšnje kulturne ustanove. Sovjetski strokovnjaki bodo na terenu proučili možnosti za snemanje filma iz narodno-osvobodilne borbe.

Tržaški pionirski čistijo ruševine

Četa šentjakobskih pionirkov je že pred 20 dnevi pričela čistiti ruševine ulice Sv. Marka in Amerigo Vespucci. Pionirke se zbirajo vsako jutro na sedežu III. sektorja in s partizansko pesmijo odhajajo na delo. Ulice bodo kmalu očistene in pionirke so si zadali nalogo, da bodo pričeli s čiščenjem drugih ulic.

Medsebojna pomoč Srbov in Hrvatov v okolici Knina

Na Kosovu pri Kninu so si Srbi in Hrvati pri obdelovanju zemlje medsebojno pomagali. Hrvati, katerim so četniki požgali domove, so po osvoboditvi našli zatočišče v srbskih hišah. Da bi si do zime postavili domove, jim Srbi neumorno pomagajo. Hija Plavša iz Zvijerica je dal prostovoljno iz svojega gozda lesa za dve hiši. Čeprav je star 67 let, prav rad dela in pomaga ostalim kmetom pri obnovi hrvaških domov.

Komandant zavezniških pomorskih sil prisostvoval »mirozovu«

Komandant zavezniških mornarskih sil Sredozemlja Sir John D. Cunningham je prisostvoval danes na trgu Unità v Trstu tradicionalnemu »mirozovu«, ki so ga njemu na čast priredile zavezniške vojaške sile. Prireditvi je prisostvovalo tudi mnogo ljudi.

»Seljačka sloga« bo pričela poslovati

Izvršni odbor HRSS je sklenil, da prične »Seljačka sloga«² zopet poslovati. Kakor je znano, je »Seljačka sloga«² kulturno-prosvetna organizacija, katere cilj je dvigovanje kulture in širjenje prosvete med širokimi sloji kmečkega prebivalstva. Delo »Seljačke sloge«² je bilo zadnja leta popolnoma prekinjeno in obnova dela te organizacije bo izpolnila obetno praznino, ki je nastala. »Seljačka sloga«² bo obnovila kulturno-prosvetno delo v vasi in bo omogočila kmetom, da se seznanijo s pridobitvami znanosti in kulture v duhu današnjega časa. Za časa skupščine HRSS, ki se bo pričela 16. septembra v Zagrebu, se bodo sestali tudi predstavniki »Seljačke sloge«, ki bodo izvolili odbor, ki bo vodil delo. Kakor je odločil izvršni odbor HRSS bodo v najkrajšem času ustanovili založništvo »Seljačke sloge«, ki bo izdajalo knjige in časopise, namenjene naši vasi.

Brzojavka predsednika vlade Makedonije Jugoslov. mornarici

Predsednik Narodne vlade Makedonije Lazar Kuliševski je poslal brzojavko poveljstvu Jugoslovanske mornarice v Splitu ob priliki proslave Dneva Jugoslovanske mornarice. Brzojavka se glasi: »Ob priliki proslave Dneva naše junaške Jugoslovanske mornarice vam pošiljam borbene pozdrave Narodne vlade Makedonije in vse-

ga makedonskega naroda, da bo naša, s slavo ovcana mornarica, tudi v bodočnosti v silnih vodah Jadrana budna straža naše domovine, demokratične federativne Jugoslavije, ter da tudi pri mirni izgradnji in obnovi naše domovine mornarica visoko razvije svojo zastavo, tako kakor jo je v času narodno-osvobodilne borbe.«

Gospodarske visoke šole v SZ

Študente ekonomskih komercialnih visokih šol in drugih fakultet vabimo 12. t. m. ob 19. uri v trgovsko akademijo (predavalnica št. 3, kjer bo predaval ing. Gustinčič o gospodarskih visokih šolah v ZSSR.

Vse informacije o študiju študentov visokih šol dobite v pisarni Inicijativnega odbora v trgovski akademiji III. nadstropje, levo, ob sredah in petkih od 17. do 19. ure.

Mladina Vojvodine seka

Mladina Srema, Banata in Bačke je pripravila veliko akcijo za sečnjo drv za šole, bolnišnice in druge ustanove. V Sremu seka mladina drva pri Blatičevu in na Stražilovu. Formirala je delavsko divizijo, katero sestavlja 9 brigad. Delajo po petkah, ki med seboj tekmujejo. Največji uspeh je dosegla petorka mladina Branka Jovanovića iz I. bataljona, 3. rumske brigade, ki je posekala v enem dnevu 9 kub. metrov drv in podrla 20 debel

Zene, mladina! Kontrolirajte, če ste vpisani v volilni imenik!

Ob preimenovanju ljubljanskih ulic

Okupacija je pustila svoje sledove tudi v imenih cest, ulic in trgov v naših mestih in trgih. Tako tudi v Ljubljani. Da se tudi ta zadeva uredi, je bila pri Mestnem narodnem odboru ustanovljena komisija, ki naj to vprašanje reši.

Že pri prvih pregledih imen ljubljanskih cest, ulic in trgov se je pokazalo, da bi bilo delo komisije le površno opravljeno, če bi odpravila samo okupatorska preimenovanja. Pokazalo se je, da mora biti njeno delo nekoliko širše. Vsak Ljubljančan namreč ve, kako je bilo ob mnogostevilnih političnih spremembah in dogodkih s temi imeni. Sledov teh hitrih preimenovanj je še precej. Poleg tega imamo več imen, ki z zgodovinsko in sedanjo Ljubljano nimajo nobene prave ali važne zveze. Ali naj ta imena ostanejo? Popolnoma razumljivo pa je, da mora tudi Ljubljana kot središče naše narodno osvobodilne borbe in zmage dobiti nova imena, ki nas bodo vsak dan spominjala na velike ljudi in dogodke iz polpretekle dobe.

Tako si je komisija za osnovo svojega dela postavila naslednje načelo: Preimenujejo in na novo naj se

imenuje ljubljanske ceste, ulice, trge itd. tako, da bo

1. okranjena zgodovinska tradicija Ljubljane kot mesta,

2. poudarjena vloga Ljubljane kot središča Slovenije in

3. poudarjena vloga Ljubljane kot središča narodno osvobodilne borbe.

Odhoditve pri poedinih primerih pa so vendarle težke. Tako je n. pr. z Dunajsko cesto, ki je bila že tolikokrat preimenovana. Ali naj jo preimenujemo še enkrat? Ali naj ostane? Ni posebnih razlogov zanjo in tudi ne proti njej. Kje naj bo Cankarjeva cesta? Kje naj bo cesta Toneta Tomšiča in drugih naših herojev? Bleiweisova cesta? Komisija je mnenja, da bi ostala, Kongresni trg ali trg svobode? Predovičeva ulica?

Da bodo vsa ta in podobna vprašanja dobro rešena, vabi komisija narodne odbore, odbore OF, ženske, mladinske in sindikalne organizacije, društva in poedinca, naj pošljejo svoje predloge. Vendar naj se vsi predlogi držijo osnovnih načel, ki so navedena zgoraj. Predlogi naj se pošljejo na MNOO, oddelek za notranjo upravo, Bleiweisova cesta 22-I.

Reklamacije za volilno pravico žena, mladine in vojske

Novi zakon o volilnih imenikih je pritegnil v vrste onih, ki bodo odločali o življenju nove države, preko polovice državljanov, ki jim je papirnata demokracija stare Jugoslavije te pravice odrekala. Osvobodilna borba naših narodov je dvignila na površje vse pozitivne ljudske sile. Ob ogromnih borbenih naporih svojega ljudstva je žena s polno politično zavestjo izpolnila svojo dolžnost; izpolnila jo je tudi mladina, mobilizirala vse svoje sile in dala prve, pa tudi najštevilnejše žrtve v domovinski vojni. Ta dejstva, te pravice žena in mladine izražajo tudi novi zakoni, ki jih je sprejela Začasna narodna skupščina.

Zavest o teh pravicah žena in mladine pa ni še popolnoma prdrla med vse plasti ljudstva. Se se najdejo ljudje, ki jih ni zajel duh Osvobodilne fronte in novega ustvarjalnega dela, ki so še preoplenjeni s staro miselnostjo in gledajo na politično aktivnost žena in mladine kot na nepotrebno, vsiljivo novotarijo. In to ni pojav samo tam, kjer ljudstvo zaradi močne okupatorske kontrole ni bilo dovolj tesno povezano z našo vojsko, z Osvobodilno fronto in sploh z osvobodilnim gibanjem. Pogosto naletimo celo med našimi aktivisti in člani narodnih odborov, ki sicer gledajo na požrtvovalno vršijo ostale svoje naloge, na omalovaževanje žena in mladine, ki ni v skladu niti z načeli osvobodilnega gibanja, niti s stvarnostjo osvobodilnega boja. Odtod tudi premajhna pazljivost in površnost pri sestavljanju volilnih imenikov, zato se premalo polaga na vprašanje — ali so res vse žene in vsa mladina, ki to zaslužijo, vpisani v imenike. — Dogaja se celo, da se same žene in mladina ne zavedajo dovolj svojih pravic in dolžnosti in se ne prepričajo na lastne oči, če so zapisani v volilne imenike.

Se vedno je čas, da se te hibe popravi. Ob reklamiranju volilnih imenikov se mora sleherni žena, sleherni mladinec prepričati, če je na imeniku, in takoj posredovati svoj vpis, če se to še ni zgodilo. Vse naše organizacije morajo prav tako posredovati in izvršiti svojo dolžnost.

V vrstah tistih, ki jim je predaprilska Jugoslavija odvzela pravice odločanja v političnem življenju države, je bila tudi bivša jugoslovanska vojska, ki jo je nazadnjaška vladajoča klika vzga-

jala v nevednosti in slepi pokornosti kot orodje za zatiranje odpora ljudskih množic, ki so vstajale v obrambo svojih osnovnih življenjskih pravic. Armada nove Jugoslavije pa je oboroženo ljudstvo samo in zakoni nove Jugoslavije dajejo slehernemu vojaku naše osvobodilne vojske vse pravice, ki pripadajo polnoopravnim državljanom.

Za naše očete, brate in sinove, ki služijo v Jugoslovanski armadi, predpisuje zakon o volilnih imenikih, da so vpisani v volilne imenike svojih edinic, ne glede na to, da so vpisani tudi v domačem kraju. Po zakonu o demobilizaciji se že odpusča ali pa bo v najkrajšem času odpuščen iz vojske veliko število vojakov starejših letnikov in hranilcev, ki se bodo povrnilo na svoje domove. Zato je nujno, da vse tiste, ki služijo v Jugoslovanski armadi, vpišemo v volilne imenike tudi v kraju bivanja, da bodo po svoji vrnitvi lahko volili v domačem kraju. Ne zanašajte se, reš, saj je vpisan v svoji edinici. Kjer koli se temu dejstvu ni posvečalo dovolj pazljivosti, moramo ob reklamacijah točno prekontrolirati, ali so vsi domačini-borci vpisani v volilne imenike. Vpisujte tudi mladoletne partizane, ki so prostovoljno vstopili v našo vojsko, se z orožjem borili proti okupatorju in tako dokazali svojo politično zrelost ter si priborili pravico odločanja v stvareh, za katere so se borili. Svoje, naše politične organizacije, krajevni odbori in komisije za volilne imenike morajo resno dojeti to svojo dolžnost; ne sme se zgoditi, da bi zaradi malomarnosti, brezvestnosti ali birokratizma le en zaslužen borec ostal brez te svoje osnovne državljanske pravice.

Vsak državljan ima pravico pismeno preko odbora ali z izjavo na zapisnik zahtevati od komisije za volilne imenike vpis v imenik. Vpis v imenik ali zahteva po izločitvi iz imenika smejo zahtevati za druge osebe tudi vsi volilci ter politične in družbene organizacije. Pravilo: »Nič, ki tega ne zasluži, ne sme v volilni imenik — nič, ne sme biti izločen z volilnega imenika, če mu volilna pravica po zakonu pripada!« moramo uveljaviti zlasti še sedaj v času reklamacij, da popravimo še vse morebitne pomanjkljivosti in nepravilnosti, kajti s tem bomo ustvarili res solidno

Slovensko ljudstvo pozdravlja demobilizirane borce

osnovo za vse bodoče volitve v organe naše ljudske demokratične države.

Včeraj ob enih popoldne so zapustili Ljubljano demobilizirani borci IV. armade. Na postaji se je zbralo mnogo ljudi, žene pa so pripelje vsakemu borcu na prsi v spomin na Slovenijo šopek cvetja.

Dolga je bila pot teh borcev od Kosovega polja, Bosne in Crne gore do nas. Nekateri so bili v borbah pri Mostarju, Kninu in se udeležili slavnega pohoda IV. armade na Trst in Sočo. Mnogi imajo za seboj štiri leta trdega življenja. Po večini so kmetje in delavci, ki se jim ni v življenju še nikoli dobro godilo. Njihove roke so žuljave, obrabi ožgani od sonca, a vendar se skriva pod njihovimi trdimi potezami mehka ljudska narava.

Govoril sem z vojakom iz Kosovega polja. Dve leti je bil v vojski in že trikrat je bil ranjen, dvakrat od krogel, enkrat pa ga je oplazila težka mina. Pri-povedoval je o borbah za Zagreb, o ujetih ustaških in nemških SS-ovcih, ki so jih podili vse do koroške meje.

Tovariš se je zamislil, kakor da bi pozabil nekaj povedati.

»Tam pred Zagrebom sem pustil mnogo znancev, rojakov iz Kosovega polja in Bosne. Nekaj dni pred koncem se padli mi pa smo šli vedno naprej, dokler nismo nazadnje prišli k vam v Slovenijo.«

Sel sem dalje med vrstami zagorelih vojakov, opazoval sedeče borce, ki so odpirali konzerve in si težili glad. Ustavil sem se pri gruči partizank.

Iz Beograda so bile. Ko je prišla naša vojska v njihovo mesto so oblekle uniforme. Zimo so prebile v streških jarkih v Sremu in Vojvodini. Ko pa se je spomladl premaknila fronta, so jurisale vse do Maribora. Videle so lepe prizore na poti v Slovenijo in bile delžne veselja s katerim je ljudstvo sprejemalo prodirajočo Jugoslovansko armado.

Vprašal sem jih, kaj bodo delale, ko bodo prišle domov.

O tem si ne delajo skrbi. Nikoli niso mislile nase, vsako uro so bile pripravljene žrtvovati življenje za svoj narod in tovariše. Partizan je vedno zagrabil tam, kjer je bilo treba. Za njega ni »boljših

Slovenska žena pripenja šopek demobiliziranemu borcu

služb, on pozna samo delo, od katerega ima ljudstvo korist. Danes je mogoče na tisoč mestih koristiti ljudstvu in državi. Tako so mi dejale borke partizanke.

Meni to še ni bilo dovolj. Hotel sem vedeti še, kako gledajo ti vračajoči se borci na našo narodno oblast.

Vojski so sedeli po tórbah in nahrbtnikih in začeli smo pogovor. Zanimivo je bilo poslušati. Kako ne! Saj se je vendar toliko spremenilo. Včasih so odpustili vojake iz vojske in njih več se ni brigal zanje. Danes pa jim prirejšajo poslovilne govore, spremlja jih godba in celo komandant gre z njimi na postajo. Tovariši, ki bodo še ostali v vojski, jih pozivajo, da naj doma nadaljujejo z delom, ki so ga začeli kot vojaki.

Borci so se zamislili, saj res, doma jih pogrešajo. Ko pridejo domov bodo sodelovali tudi pri narodni oblasti. To, kar so se naučili v vojski bodo povedali še drugim. Če ni na sestankih pravega življenja, če se ljudje ne oglašajo k debati, bodo pa oni povedali ljudem, kaj ni prav. Včasih se za te stvari niso zanimali. Toda med borbo so spoznali, da je odvisno prav za prav vse od njih. Človek mora poleg dela tudi misliti zakaj dela. Postavili si bodo šole in se naučili brati in računati. Potem bodo lahko brali časopise, govorili na sestankih in se posvetovali s tovariši o vsem, kar se bo zgodilo v državi in po svetu. Njihovo delo bo tako dobilo šele pravo vrednost.

Te misli je demobiliziranim borecem položil na srce tudi major Vladislav

Kosanović, ki se je v imenu IV. armade poslovil od njih.

Tov. major je spregovoril o Trstu, Istri in Slovenskem Primorju. Borci so ga prekinili sredi stavka in po postaji je zagrnelo: Tujega nočemo, svojega ne damo! Mi gremo sicer iz vojske, toda s tem še ni rečeno, da se bomo nehali boriti za svoje pravice.

Sloves naših borcev pa je pokazal še nekaj, česar včasih ni bilo. To je povezanost ljudstva z vojsko. Ne sme biti med nami več tiste miselnosti, češ ti si vojak, jaz pa civilist. Pretelka vojna nas je dovolj izučila. Vojak in civilist sta eno. Če resnično ljubita domovino, ji bosta lahko oba koristila.

Posebna naša mladina je tesno povezana na našo vojsko. Ne samo zato, ker je zrasla v borbi, temveč tudi zato, ker je prvič prišla do svojih pravic. Zato so tovariši borci tudi z velikim navdušenjem poslušali tovarišico Vido, ki jim je objubila, da bo slovenska mladina tudi v bodoče ostala verna herojski borbi Jugoslovanske armade. Čuvala bo enotnost in bratstvo jugoslovanskih narodov in se borila proti vsakomur, ki bi hotel razbijati te pridobitve.

Prav tako kakor mladina, se je od odhajajočih borcev poslovil v imenu mesta Ljubljane tudi tovariš predsednik Mestnega odbora Albreht. Slovenci smo ponosni na povezanost z ostalimi narodi Jugoslavije. Borci so to gotovo spoznali v času, ko so živeli med nami. Naša skrb pa bo, da bomo to bratstvo in enotnost še poglobili.

Prepričajte se, če so vpisani v volilne imenike tudi vaši svojci, ki so pri vojaki!

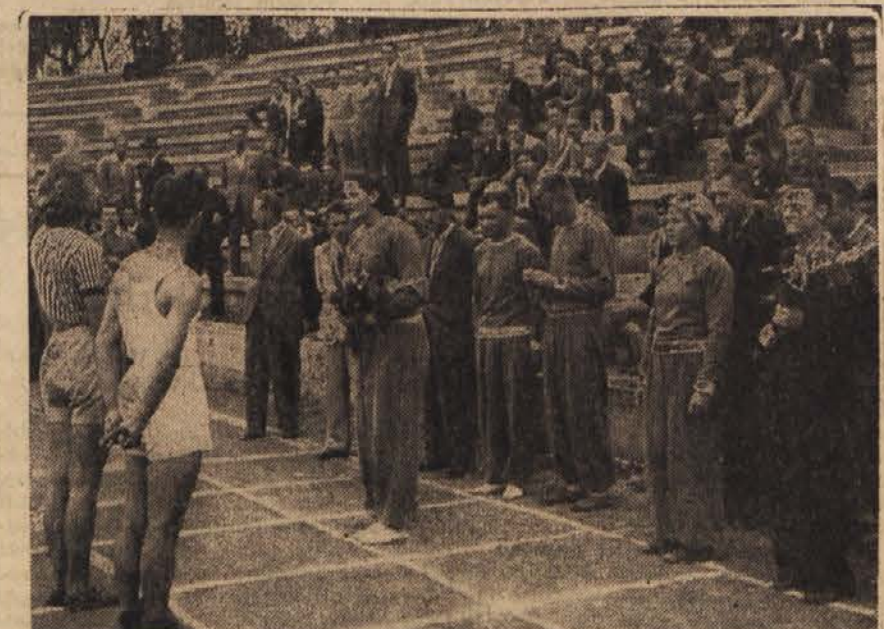
Gostovanje sovjetskih umetnikov v Beogradu

Ena skupina sovjetskih umetnikov iz Moskve je po gostovanju v Budimpešti, Dunaju, Bratislavi in Novem Sadu obiskala Beograd in priredila dva koncerta včeraj in predvečerašnjim v dvorani Kolarčeve univerze. Občinstvo je toplo pozdravilo violinista Mihajla Goldsteina, nositelja nagrade vezveznega natečaja, Antona Puškina »Bronastega jahača« in Eleno Šumilovo, solistkinjo akademskega gledališča ZSSR, ki je poleg ruskih pesmi pela melodije Čajkovskega, Zofijo Sajtana, članico moskovskega državnega gledališča, Jermolova, ki je recitirala dve pesmi v našem jeziku, Fatevo, ki je navduševala poslušalce z narodnimi in partizanskimi pesmimi, baletski par Ana Redel in Hrustaljev, ki sta imela največ

uspeha v Straussovem valčku. Na program so bile tudi muzikalne točke na ksilofonu, havajskih kitari in na akordeonu, pripravljene za občinstvo.

Medicinska ekipa za zahodno Bosno prišla v Jajce

V Jajce je prišla medicinska skupina I. armije, ki je doslej obšla vso Bosansko Krajino. V sestavi te skupine so zdravniki vseh medicinskih strok. Kirurg dr. Milivoje Dimitrijević je doslej izvršil na stotine kirurških operacij, med njimi 220 tekih. Medicinska skupina dnevno pregleda 450 do 600 ljudi. Doslej je bilo brezplačno pregledanih okrog 15.000 bolnikov, poleg tega pa je bilo izdanih mnogo zdravil.

Svetovna prvakinja v metu diska Nina Dumbadze se v imenu sovjetskih fizikulturnikov zahvaljuje slovenskim lahkoatletikom za pozdrav in cvetje

vijo, za izgradnjo in obnovo domovine. Svojo odločnost mora krepiti iz mrtnje našega ljudstva do vseh sovražnikov narodne enotnosti in saboterjev, ki skušajo preprečevati gospodarsko obnovo in normalizacijo življenja našega delovnega ljudstva. Svojo sposobnost morajo spoprijeti z neprestanim političnim in strokovnim izobraževanjem.

Naši odbori in Narodna milica morajo čimprej odpraviti vse dosedanje napake

in pomanjkljivosti. Spoznanje in zavest, da so vsi naši sovražniki prenesli boj proti ljudstvu predvsem na gospodarsko področje, mora takoj prežeti vse člane naše Narodne milice. Ta zavest bo našo Narodno milico usposobila, da bo s popolnim uspehom izvrševala poredne naloge, ki danes stoje pred njo, to ji bo končno omogočilo, da bo do potankosti izvajala v življenju vse zakone in odredbe naše narodne oblasti.

Osnovne naloge Narodne milice

Največja pridobitev našega osvobodilnega boja, naša ljudska in demokratična oblast, se v osnovi razlikuje od protiljudske oblasti v stari Jugoslaviji. Vsi organi naše nove oblasti, od krajevnega odbora pa do Začasne narodne skupščine, izvoljeni na tajnih, svobodnih in demokratičnih volitvah, so danes resnični predstavniki naših ljudskih množic, izraz njihove volje in njihovih teženj, so v pravem in popolnem pomenu besede oblast našega ljudstva, ker združujejo v sebi zakonodajno in izvršno oblast. Poleg Začasne narodne skupščine in federalnih skupščin imajo tudi okrajni, krajevni in krajevni narodni odbori pravico, da na svojem področju izdajajo odredbe, ki so v okviru zakonov najvišjih predstavništev naše oblasti, hkrati pa imajo tudi pravico, da te odredbe izvršujejo na svojem območju. Da morejo te odredbe in zakone zares izvajati in jih do potankosti izpolnjevati v življenju, imajo vse stopnje naše narodne oblasti, vsi narodni odbori v pomoč tudi svojo posebno oboroženo organizacijo, ki je izvršni organ naše ljudske demokratične oblasti. Ta izvršni organ je Narodna milica.

Pri svojem izvrševanju vseh zakonov in odredb se narodni odbori najtesneje povezujejo in sodelujejo z Narodno milico. Odseki za notranje zadeve pri narodnih odborih skrbijo in odgovarjajo za Narodno milico, ji dajejo navodila in pomoč pri njenem delu. Istočasno mora Narodna milica za delo na svojem področju odgovarjati svojim pristojnim narodnim odborom. Ker pa je Narodna milica vojaška organizacija, ima tudi svoje enotno vojaško vodstvo, krajevno, okrajno, okrožno, federalno in zvezno poveljstvo. Niže enote Narodne milice odgovarjajo svojim nadrejenim poveljstvom za tehnično in organizacijsko izvajanje svojih nalog.

Osnovna naloga Narodne milice je varovanje javnega reda, miru in zakonitosti, ki je temelj vsega nadaljnjega razvoja in izgradnje naše nove države. Nadaljnja njena dolžnost je skrb za osebno in imovinsko varnost državljanov, njihovo varovanje pred zločinskimi dejanji kriminalnih posameznikov. Narodna milica skrbi za prometno varnost, čuva javne zgradbe, skladišča in važnejša podjetja. Njena današnja najvažnejša naloga pa je pobijanje in preprečevanje vsakovrstnih spekulacij, črne borze in gospodarske sabotaže, s katerimi hočejo nekateri protiljudski ostanki predaprilskih časov ovirati obnovo in tako preprečevati izgradnjo naše svobodne domovine. Boj proti peti koloni in notranjim sovražnikom našega ljudstva, naše ljudske oblasti in nove države pa pripada Korpusu narodne obrambe Jugoslavije (KNOJ) in Oddelku za zaščito naroda (OZNA).

Kakor se naša ljudska oblast bistveno razlikuje od nekdanje jugoslovanske reakcionarne oblasti, tako je tudi Narodna milica že v svoji osnovi popolnoma drugačna in nasprotna bivši jugoslovanski policiji in žandarmeriji, ki je bila te navadno orožje v rokah raznih protiljudskih in reakcionarnih režimov. Protiljudski oblastniki so namreč s staro žandarmerijo in policijo samo teptali in dušili osnovne državljanske in demokratične pravice našega ljudstva ter se z njo borili proti vsem njegovim svobodoljubnim in naprednim težnjam. S tem so torej bra-

nili izključno le svoje ozke razredne koristi, varovali koristi velikosrbske čaršije in ostalih protiljudskih klik, ki so se bile priselale na vrat narodom Jugoslavije in jim s svojo izdajalsko politiko končno pripravile lajšično okupacijo.

Danes pa je drugače. Narodna milica je oborožena ljudska organizacija, izvršni organ našega ljudstva in njegove oblasti. Zrasla in izbrana je iz samega ljudstva, da brani koristi delovnega ljudstva pred vsemi protiljudskimi posamezniki in preostalimi klikami, ki bi ga še naprej hotele gospodarsko izkoriščati in goljufati, ki bi mu še sedaj hotele metati polena pod nogo pri njegovem trudu in požrtvovalnem delu za vse lepše in srenejše življenje.

Včasih so protiljudski oblastniki sprejemali v žandarmerijo in policijo le svoje zveste režimske klapce, jo rekrutirali od zgoraj navzdol. Naša Narodna milica pa je prav tako kot naša nova oblast zrasla med osvobodilnim bojem iz osnovnih množic našega ljudstva. A tudi, sedaj se kader Narodne milice spopolnjuje in krepi s sinovi našega delovnega ljudstva, raste od spodaj navzgor. Narodni odbori namreč izbirajo za člane Narodne milice samo poštene delavce, kmete, delovne inteligente, mladino, žene in dekleta. Izbirajo ljudi, ki so med domovinsko vojno stali zvesto na strani svojega ljudstva, sedaj pa hočejo z vsemi silami varovati in obraniti dragocene pridobitve osvobodilnega boja. Nove milične jermije iz ljudi, ki zaradi svoje demokratičnosti in osebne poštenosti uživajo spoštovanje in zaupanje ljudstva, ki so upravičeni in sposobni, da varujejo njegove koristi.

Da pa bo naša mlada Narodna milica sposobna z vse večjim uspehom, z vso temeljitostjo izvrševati svoje odgovorne naloge v korist našega ljudstva in nove države, skrbi naša narodna oblast tudi za strokovno usposobljenost naših miličnikov. Predsedstvo SNOS-a je že 14. avgusta 1944. leta na osvobojenem ozemlju v Semčiu organiziralo prvi tečaj Narodne milice, ki jih je bilo do popolne osvoboditve sedem. Iz teh tečajev je izšlo okrog 200 miličnikov iz vseh slovenskih okrajev. Po osvoboditvi pa je Narodna vlada Slovenije ustanovila v Ljubljani posebno šolo Narodne milice. Prvi tečaj se je pričel 22. junija in je trajal 7 tednov. Udeležilo se ga je 75 tovarišev, ki so ga vsi razen 4 dovršili z zelo dobrim uspehom. Od sedaj je šola podaljšana na tri mesece. Studij obsega politično, strokovno in vojaško vzgojo, ob prostem času pa tečajniki goje tudi kulturno-prosvetno delo. Poleg splošnega tečaja se vrši tudi prometno-tehnični, v bližnji bodočnosti pa se jim bodo pridružili še kriminalno-tehnični, anagrafski in gasilski. Poleg te osrednje šole so še okrožna organizirala stalne tečaje Narodne milice, ki trajajo od 7—14 dni. Doslej je že nad 300 miličnikov dovršilo te osnovne tečaje. Tudi mnogi okrajni prirejšajo od časa do časa nekaj dnevnih tečajev za krajevne poveljnike Narodne milice, ki na njih prejemajo osnovno znanje o Narodni milici in navodila za svoje praktično delo.

Narodna milica je v svojem dosedanem delu pokazala precejšnje uspehe. Med osvobodilno vojno je najtesneje sodelovala z našo vojsko pri uničevanju okupatorjev in domačih izdajalcev. Na vsakem koraku ji je poleg svojega po-

sebnega dela nudila vso pomoč ter si tako pridobila veliko zaslug za osvoboditev naše domovine. Po osvoboditvi je v praih tednih noč in dan zasledovala razkropljene ostanke okupatorskih in izdajalskih loč, ki jih je v sodelovanju z Jugoslovansko armado že skoraj popolnoma iztrebila. Pri tem je na tisoče sovražnikov pobila in ujela ter zaplenila velike količine orožja ter ostalega vojnega materiala. Istočasno se je neprestano borila tudi proti črnoborzičancem, spekulantom, saboterjem, kriminalcem in podobnim sovražnikom našega ljudstva.

Uspehi Narodne milice pa bi mogli biti še večji, če ne bi bilo nekaterih pomanjkljivosti in grobih napak, ki ponekod močno ovirajo njeno delo. Pogosta napaka je nepravilen odnos nekaterih narodnih odborov do Narodne milice. Nekateri odbori si namreč domišljajo, da so miličniki le njihovi kurirji ali sluge, da je Narodna milica nekaj manjprednega, ker je podrejena narodnim odborom. Pri tem pa ti odborniki popolnoma pozabljajo, da je Narodna milica izvršni organ za pomoč narodni oblasti, pri izvrševanju njenih sklepov in zakonov. Pozabljajo, da je potrebno z Narodno milico vzdrževati najtesnejše in tovariške stike, ji pozabljajo brezpogojno v najkrajšem času dostavljati razne okrožnice in navodila, zanemarjajo medsebojne sestanke, posvetovanja in pomoč pri vsakdanjem delu. Ta hlačnost nekaterih odborov do Narodne milice, to njeno omalovaževanje polem onemogoča, da bi miličniki kljub vsej dobri volji s popolnim uspehom izvrševali svoje naloge v korist ljudstva.

A tudi pri nekaterih miličnikih so pomanjkljivosti, ki resno ovirajo Narodno milico pri izpolnjevanju njenih nalog. Prva napaka je, da mnogi miličniki vse premalo poznajo zakone naše ljudske oblasti, ki so orožje našega ljudstva v boju proti reakciji in vsem ostankom protiljudskih sil. Površno ali pa sploh ne študirajo naših zakonov, od zakona o pobijanju nedopustne spekulacije in gospodarske sabotaže pa do novih zakonov, ki jih je nedavno sprejela Začasna narodna skupščina. Mnogokrat se opaža pomanjkanje samozavesti in odločnosti, nekaka popustljivost in včasih celo strah, ki jih imajo nekateri miličniki do naših ljudskih sovražnikov, spekulantov, črnoborzičancev in drugih gospodarskih saboterjev. Ni jim še prišla v kri in meso zavest, da je naša nova oblast zares ljudska, da je za zmeraj odklenalo gospodstva spekulantov, protiljudskih zatirancev in reakcionarjev.

Sleherni član Narodne milice se mora danes zavedati, da so vsi naši sovražniki težiče svojega protiljudskega boja in kriminalnega početja prenesli na področje gospodarske sabotaže in spekulacije, na doigavanje cen, razvijanje črne borze in oviranje gospodarske obnove. Narodna milica mora danes poleg dolžnosti, da skrbi za osebno in imovinsko varnost, predvsem spoznati, da je boj proti tem sovražnim pojavom njena glavna in osnovna naloga. Razumljivo je, da se mora v boju proti tem sovražnikom kol vsi organi narodne oblasti naslanjati predvsem na pomoč množičnih protifašističnih in sindikalnih organizacij. Svojo moč mora črpati iz ljubezni in vdanosti naših ljudskih množic za novo Jugosla-

Storimo vse za naše demobilizirane borce

V edinstvu in bratstvu naših narodov, upornosti in junastvu vsakega posameznika, ob pomoči, ki nam jo je vedno dajala bratska Sovjetska zveza in zapadni zavezniki, smo osvobodili našo domovino in končali oboroženo borbo. Zdaj pa stoji pred nami nova, nič lažje naloga: obnova naše porušene domovine in obramba pridobljene svobode pred vsemi onimi, ki nam jo hočejo vzeti. Vodeč miroljubno politiko, žele naši narodi doprinesli čim več k ureditvi mira na svetu. Zato demobilizacija kaže priložnost novih moči v današnji največji nalogi: obnovi porušene domovine.

Starejši letniki obveznikov, katerim so vojni napori bili še težji, so v borbi za domovino dali vse svoje moči. V osvobodilni borbi so naše žene dosegle svojo enakopravnost. Hranilci družin so puščali nepreskrbljene svoje najbližje, da bi se s svojo borbo oddolžili domovini. Zdaj pa bodo oni prvi pri delu v obnovi, udarniki s fronte bodo udarniki na fronti izgradnje naše države in gospodarstva.

Brezmejna ljubezen, ki jo naši narodi goje za svojo armado, trdno prepričanje, da bodo demobilizirani borci dobili primerno delo, nas obvezuje, da jih prisrčno sprejememo, pravilno razporedimo in jim pomagamo z vsemi našimi močmi. Zakon o demobilizaciji mora biti izveden do skrajnih možnosti. V tem morajo protifašistične organizacije nuditi vso pomoč narodnim oblastem.

Zakon predvideva niz ukrepov, ki naj od olajšanja do vključitve v tok gospodarskega razvoja naše domovine, ustvarijo demobiliziranim borcem pogoje za življenje, kakršnega so si zaslužili. Poleg denarne in druge materialne pomoči odreja zakon, naj državna oblast preko svojih organov ustvari demobilizirancem možnost zaposlitve nadalje v roku 2 mesecev od dne prihoda v stalno bivališče ter pri tem jemlje v obzir iz-

kušnje in usposobljenost, ki so si jo pridobili v jugoslovanski vojski in mornarici.

Demobilizacija se v polni meri uveljavlja in narodne oblasti, katerim pomagajo vse protifašistične organizacije, morajo biti pripravljene, da prikažejo demobilizirance in sprovedejo zakon o demobilizaciji v delo. Doslej narodne oblasti v krajih, kjer se še vrši demobilizacija, ne le da ob tako važnih odredbah zakona niso pravilno postopale, ampak so včasih naredile velike napake. Te napake je treba odstraniti v bodočem delu. Veših se napačno tolmachi 5. člen Zakona, ki govori, da je treba gledati na usposobljenost, ki si jo je borec pridobil v vojski. Zakon se dobesedno razlaga tako, da je treba demobilizirane borce razporediti samo po onih dolžnostih, kakršne so opravljali v vojski. To je kruto in nepravilno tolmachenje. Pogoji in interesi borbe so zahtevali, da so morale mnoge tovarišice priti perilo, krpati, kuhati itd. One so to opravljale s ljubeznijo; ne pomeni pa to še, da so bile samo za to sposobne, temveč so bile pripravljene doprinesiti vsako žrtve in so prav s tem zaslužile priznanje domovine.

Zakon zahteva od narodnih oblasti, da preskrbe demobilizirancem, posebno pa invalidom, možnost zaposlitve. Medtem pa se dogaja, da državne oblasti tega ne stori, temveč še odpuščajo s postla stare borce, čeprav imajo strokovno usposobljenost in so v času borbe, pod najtežjimi okolišninami na osvobojenem ozemlju opravljali iste posle (telefonisti, upravniški posle itd.).

Po členu 8 Zakona o demobilizaciji morajo državne oblasti v krajih, prizadetih od fašistične okupacije, omogočiti demobilizirancem posojila za graditev in postavljanje domov. V prvem redu se morajo zaposliti pri teh graditvah demobilizirani borci. Pri tem delu jim morajo nuditi protifašistične in sindikalne orga-

nizacije vso pomoč s tem, da jim najdejo sredstva ter jim s pomočjo nabiralskih akcij za pomoč nabavijo material. Sindikalne organizacije morajo pri zaposlitvah ali iskanju dela odstraniti vsak birokratski postopek.

Po drugi strani pa morajo protifašistične in sindikalne organizacije ter narodne oblasti pomagati demobilizirancem pri njihovih življenjskih in opredelilni pri delu. Dovedati morajo demobilizirancem, da ne bodo vedno največ doprinesli k izgradnji in ureditvi naše države le v tem primeru, ako jih zaposlijo na raznih uradniških mestih v našem državnem aparatu in da so naši porušeni domovini potrebni ne samo dobri uradniki, temveč še bolj dobri praktični delavci. Na gospodarskih posestvih, ki so prešla v državne roke, je potrebna strokovna moč, potrebni so dobri poljedelci, dobri živinorejci in vinogradniki, čebelarji in obrtniki.

Z zakonom o agrarni reformi je omogočeno, da dobijo zemljo predvsem borci, ako se obvezajo, da jo bodo sami obdelovali. Z demobilizacijo to lahko uresničijo. Narodne oblasti morajo s pomočjo protifašističnih organizacij podpreti vse, da se to delo opravi čim hitreje, da bi tudi obdelovanje zemlje, od katere zavisi prehrana naše domovine, bilo čim bolj popolno, da bi utekli zimi, ki prihaja.

V odstranjevanju vseh teh težkoč, v popolnem izvrševanju vseh obvez, ki jih imamo do demobiliziranih borcev, pokazimo ljubezen do onih, ki so dali svoja življenja in svojo kri za svobodo domovine. Pojdimo demobiliziranim borcem in borkam naproti z veliko pozornostjo in jim bodimo pri roki od prvega dne odhoda iz vojske pa vse dolje, dokler ne dobijo namestitve in ne prične z delom za obnovo domovine.

Pričajkujmo jih na povratku v svoje domove, na svoje nove dolžnosti in naj na vsakem koraku občutijo našo bratsko ljubezen, heatlnost in vdanost.

Za obnovo našega šolstva

Pred pričetkom vojne smo imeli na ozemlju bivše Dravske banovine 860 šol. Po prejetih podatkih je zdaj popolnoma porušeni 171, t. j. ena petina vseh šol. 122 šol je deloma poškodovanih, tako da je ostalo le zidovje cel in nekateri drugi deli stavbe. Dobra tretjina šolskih poslopij je poškodovanih ali popolnoma porušeni. Krajevne šolske oblasti sedaj ocenjujejo in prijavljajo škodo, ki bo znašala nekaj stotin milijonov dinarjev. Naša vlada je nakazala 10 milijonov dinarjev za obnovo šol. Podpora bodo dobili predvsem kraji, kjer so prebivalci po lastni pobudi začeli z delom in opravili težakša dela čiščenja stavb, pripravili sami les, kameenje in opeko, tako da ji treba plačati samo material in strokovnjake, ki bodo dokončali delo. Iz mnogih krajev prihajajo razveseljena poročila, kako poživljeno obnavljajo svoje šole. Odrasli in mladina tekmuje med seboj, kdo bo več napravil, da bi bila poslopja čim prej pripravljena in opremljena z vsem, kar je potrebno za pričetek pouka.

Kakor je vojna uničila in poškodovala stavbe, tako je tudi hudo razredčila učiteljstvo. Aprila 1941 je bilo v bivši dravski banovini 4438 učiteljev in učiteljic na državnih in privatnih šolah. V letih 1941—1945 je diplomiralo na učiteljskih 157 učiteljskih kandidatov. Od vseh teh učiteljev se je do sedaj prijavilo prosvetni upravi približno 3300 učiteljev. Ni še točnih podatkov, koliko jih je padlo v borbi, koliko je bilo pobitih doma in ustreljenih kot talcev, koliko jih je pomrlo v internacijskih in jetniških taboriščih. Nekateri se še niso vrnili iz taborišč, mnogi so še zaposleni v vojaški službi ali v drugih strokah naše narodne uprave. Ker moramo z vsako strokovno izšolan o sebo računati kakor z narodnim kapitalom, bo morala naša oblast poskrbeti, da dobi vsak izobraženec v prvi vrsti službo v tisti stroki, za katero je usposobljen.

Naša prosvetna uprava je že v dobi osvobodilnih bojev skrbelo za učiteljski naraščaj in priredila štiri tečaje za iz-

obrazbo pomožnih učiteljev pripravnikov. Dva sta bila v Beli Krajini, eden v Ljubnem in eden v Trzubi, v katerih je bilo vzgojenih približno 130 učiteljskih pripravnikov. Kmalu po osvoboditvi se je pričelo čez 600 tečajnikov pripravljati za učiteljski poklic v enajstih tečajih. Na Primorskem se vzgaja v posebnem tečaju 136 kandidatov za pomožne učitelje pripravnike. Na državnem učiteljskem v Ljubljani se je sedaj pričel trimesečni tečaj za tiste učence, ki so dovršili srednjo šolo in opravili višji tečajni izpit, da se pripravijo za učiteljski poklic. Ta tečaj obiskuje 47 tečajnikov. Učiteljsčniki, ki so v šolskem letu 1944-45 dovršili peti letnik ter partizanski učiteljsčniki, ki niso mogli v času bojev dovršiti študija, izpolnjujejo svojo izobrazbo v posebnih tečajih in bodo v decemberskem roku delali diplomski izpit. Tako bomo pred koncem leta dobili čez 250 novih učiteljev pripravnikov s popolno učiteljsko izobrazbo. S tečajniki, ki bodo dovršili tečaj v septembru, bomo imeli približno 1000 učiteljev novincev. S tem učnim osebjem bo možno naši prosvetni upravi odpreti vse šole na slovenskem ozemlju, čeprav ponekod s skrajnim poukom.

V dobi okupacije so fašisti in nacisti svoje raznarodovalno delo med našo mladino širili zlasti po otroških vrtec. Naše siromašno ljudstvo je pošiljalo otroke v vrtec nekaj hrane in obleke. Povsod, kjer so gospodarske in prosvetne prilike take, da lahko odpremo otroške vrte, ki bodo res prava vzgajališča za naše najmlajše, je naša dolžnost, da z vzgojen in socialne ustanove podpremo z vsemi sredstvi. Prosvetna uprava je odprla 2 tečaja za izobrazbo potrebnega osebja, enega na učiteljskem v Ljubljani in enega v Mariboru V te tečaje se lahko javijo učinke, ki so stare 18 let ter so dovršile nižjo srednjo ali meščansko šolo s tečajnim oz. završnim izpitom.

V vseh strokah ljudskega šolstva se pripravila vse potrebno, da se bo začel pouk po naših šolah v polnem obsegu že meseca oktobra.

Vpisujte naše borce v volilne imenike!

Sovjetski zdravnik o nemških zdravnikih

Bodoče človeštvo se bo strme ustavilo pred vprašanjem: kako so si mogla bitja, ki se imenujejo ljudje, izmisliti tako grdo, vseskozi zverinsko »rasno teorijo«? In kako so mogli ljudje, ki se imenujejo zdravniki, t. j. predstavniki najhumanejšega poklica, delati strahotne zločine nad ljudmi?

Toda te grozote se ne dogajale v prosvetljenem 20. stoletju. In ti ljudje-zverji so skušali do kraja iztreti kulturo in znanost, ki ju je človeštvo ustvarjalo skozi stoletja.

Ni mogoče brez občutka največjega gnusa pripovedovati o bisernih fanatičnih fašističnih »rasne teorije«. Vendar se je pa treba spomniti tega: tedaj bomo globlje ocenili zmago nad fašizmom, zgodovinski pomen uničenja nemškega fašizma.

Celo zverji skrbe za svoje mladiče. »Učni ideolog« rasne teorije, dr. Kulenkamp je pa učil: »Preizdatna pomoč pri porodih lahko reši mnogo otroških življenj, ki vsebujejo klič obolenj in primasajo že s tem mnogo zla materi, otroku in družbi. Zakonodajala mora napraviti tu red.«

raso očiščujoče pregrade otroški umrljivosti, otroške nalezljive bolezni in jetniko.

Nemška letala so rušila mesta, ubijala množično prebivalce, žene starčke in otroke. Zverstvo? — Nikaakor ne, po nauku fašističnih biologov je to tudi — blagodejni činitelj. Fašistična biološka revija je pisala v zvezi s tem: »Letalska bombardiranja najbolj prizadenejo najgosteje naseljene kraje. Ker prebivajo v teh okrajih siromašni, nepreskrbljeni ljudje, se družba s pomočjo letalskih bombardiranj odkriža teh ljudi. — Fašistična podlost in podivjanost ne poznata nobenih mej!

Fašisti so zanetili vojno, ki po prelivanju krvi nima primere v zgodovini. Milijoni ljudi so bili ubiti, milijoni pohabljeni. A kaj so obetali fašisti svojim »državljanom«, (saj so hoteli zavladati svetu) pohabljenim in vojni?

V posebni reviji, posvečeni vprašanju pohabljenecv »Zeitschrift für Kruppelfürsorge«, je dr. Goldbecker poučeval takole invalide: »Od vseh strani se slišijo glasovi: čemu bi izpreminjali pohabljenec v ljudi, sposobne za delo, ko se pa morajo celo zdravi težko boriti za službena mesta

V srednji Dalmaciji so izvolili 1300 zastopnikov za kongres HRSS

Zadnja dva dni so bile v vseh okrajih srednje Dalmacije konference pristajev HRSS, na katerih je ljudstvo izvolilo svoje predstavnike, ki jih bo poslalo na skupščino HRSS. Danes so se vršili v vseh okrajih množični sestanki, na katerih so govorili o pomenu skupščine HRSS. Do sedaj so organizacije HRSS izvolile 1300 zastopnikov, ki bodo prisostvovali skupščini v Zagrebu. Vsi ti zastopniki se bodo udeležili skupščine v starodavnih narodnih nošah. Prvi zastopniki se bodo napotili v Zagreb 12. t. m. V vsem okrožju so sprejeli novico, da se bo vršila skupščina HRSS, z navdušenjem. Ljudje so zadovoljni, ker vidijo, da je njihova Hrvatska republikanska stranka stopila na novo pot, po kateri jo je dolgo dobo let vodil Stjepan Radić. Ljudstvo se zaveda, da danes ni več zaprek, ki bi preprečevale uresničitev republikanskega in revolucionarnega stranknega programa.

V Kranju se formira delovna brigada

Kranjska mladina noče zaostajati za ljubljansko mladino, ki ji je dala lep vzgled s svojo drugo delovno brigado. Tudi Kranjanci bodo osnovali delovno brigado in bodo šli sekati drva. Mladini se bodo pridružili tudi žene in pomagale pri skupnem delu. Dobro se zavedajo, da bodo le v medsebojni pomoči dosegli zaželjene uspehe. S seboj bodo vzeli žage in sekire ter sprejo za 14 dni.

Mladina in žene se že pridno pripravljajo v delovno brigado, ki bo kmalu odšla na delo. Kdor pa ne more zaradi zaposlenosti v brigadi sodelovati, jo bo podprl s hrano ali denarnimi prispevki.

Naj bo ta aktivnost kranjske mladine in žena, ki hočejo s svojimi lastnimi moči vsaj delno prispevati k oskrbi drv za Kranj, za zgled vsem drugim mestom.

Zmote hitlerjevcev v vojni proti SZ

Ko so hitlerjevski osvajalci začeli v juniju 1941 vojno proti Sovjetski zvezi, so resno računali s tem in tudi razkričali to po vsem svetu, da bodo vojna na vzhodu vsekakor zaključili s popolno zmago, in pa še bliskovito, v 2—3 mesecih, do jeseni.

Hitlerjevci so se dolgo in vsestransko pripravljali na vojno. Posrečilo se jim je bilo doseči velike uspehe. Ne dvomimo je bil nemško-fašistični vojni stroj najmočnejši, kar jih pozna doležeju kapitalistični svet. Dveletne vojne izkušnje na zapadu so pokazale to.

Toda v vojni ZSSR so doživeli hitlerjevski osvajalci usodni polom. V čem so se zmotili? To vprašanje zasluži pozornost. Nauki zgodovine so vedno poučni.

Naj omenimo v prvi vrsti to, da je bilo že samo zanašanje nemškega poveljstva na »bliskovito« vojno proti ZSSR temeljito zgrešeno, brezmejno pustolovsko. Nemci so računali s tem, da bo vojna hitro končana in zato so jo razvili do skrajnih meja svojih možnosti. Trdovratno, ne oziraje se na nobene izgube v ljudeh in tehniki, je nemško-fašistična vojska drvela naprej, v notranjost sovjetskega ozemlja.

V skladu z domnevo, da bo zmaga kmalu dobljena, je nemško poveljstvo razpolagalo tudi s strateškimi viri Nemčije. Toda vojna se je izpremenila v dolgoletno uničujočo bitko na ogromni fronti. V taki vojni je mogel zmagati samo tisti, ki je imel med vojno samo dovolj možnosti razvijati svoje sile in doseči v primeri s svojim nasprotnikom premoč v pogledu solidnosti zaledja, morale vojske, količine in kakovosti divizij, oborožitve in organizacijskih sposobnosti oficirskega kadra. Fašistična Nemčija je začela vojno na skrajnih mejah svoje možnosti in tako je bilav dolgoletni vojni neizogibno obsojena na skorajšnjo izčrpanost. Tako se je tudi zgodilo.

On ene bitke do druge so bile nemško-fašistične vojske vedno bolj pešale. Ta prva največja zmota hitlerjevskih strategov in politikov je v neposredni zvezi z njihovo zmoto v očni sil ter možnosti Sovjetske države in Rdeče armade.

Hitlerjevci so mislili, da Rdeča armada ne bo sposobna postaviti se po robu nepremagljivi nemški vojski, da bo do kraja poražena takoj v prvih spopadih. Po prvih neuspehih na fronti naj bi se sovjetsko zaledje demoraliziralo in spremenilo v areno ostrih konfliktov med razredi in med narodi Sovjetske zveze.

Toda na verolomni napad fašistične Nemčije niso odgovorili sovjetski ljudje tako, kakor so pričakovali hitlerjevski politiki.

Na poziv in pod vodstvom svoje vlade in modrega vodje generalisima Stalina so se z vero v zmago kot en

mož dvignili na veliko domovinsko vojno. Domovini preteča nevarnost in neuspehi Rdeče armade v začetku vojne niso oslabili, temveč še bolj okrepili tako zvezo delavcev in kmetov, kakor tudi enotnost narodov ZSSR. Ti neuspehi so spremenili družino narodov ZSSR v enoten nepremagljivi tabor. »Vse za fronto, vse za zmago« — to geslo je postalo misel in delo slehernega sovjetskega državljana. Na krilih nepopisnega patriotičnega poleta je iz mnogih narodov obstoječe »ovjetsko zaledje v rekordno kratkem času ustvarilo in mogočno razvilo vojno gospodarstvo. Zaledje je skrbno pripravljalo in pošiljalo na fronto vedno nove divizije z naročilom, naj se bore na življenje in smrt proti nemško-fašističnim podležem do njihovega popolnega uničenja. V zaledju nemških armad se je široko razmahnilo množično partizansko gibanje.

Ljudje sovjetske fronte — od navadnih vojakov do maršalov — so pa žilavo in neumorno izučevali vojaške vede. Borili so se in učili, svojo brezprijetno vojaško hrabrost so združevali z znanjem, učili so se zadajati sovražniku zanesljive udarce, prizadevali so si opraviti skrb in zaupanje ljudstva, napenjali so vse sile, da bi izpolnili svoje plemenito in veliko osvobodilno poslanstvo. Kmalu so prekosili sovražnika v umetnosti voditi sodobno vojno. Poraz Nemcev pred Moskvom pozimi 1941 je bil prva lastovka te vrste. Potem so pa sovjetske armade zadajale Nemcem smrtno udarce pred Stalingradom, pred Kurskom, onstran Dnjepra, onstran Vисле in onstran Odre, dokler jih niso prisilile, da so podpisali akt o brezgobji kapitulaciji nemških oboroženih sil.

Med vojno se je v polni meri odkrila čudovita in zgodovinsko pomembna posebnost razvoja Sovjetske države in Rdeče armade — vedno večja rast njihove sile in moči. Iz štiriletno vojne sta izšli Sovjetska država in Rdeča armada silnejši in čvrstejši, nego sta bili v začetku vojne ali sploh kadar koli poprej. Sovjetski družbeni red ni oslabeval, temveč se je utrjeval v razmerah takšnih tegob in preizkušenj, ki bi bile za vsako drugo državo naravnost smrtno.

Vsoga tega hitlerjevski osvajalci niso mogli razumeti. Največja in najnevarnejša zmota hitlerjevcev je bila v njihovem zanašanju na mednarodno izolacijo ZSSR, na nasprotstva med ZSSR in drugimi državami.

Hitlerjevci se je zdelo, da bo dovolj, če samo obrnejo svoje armade proti Sovjetski zvezi, pa bo Anglija tvaokoj sklenila z Nemci mir, Združenim ameriškim državam se bo pa zdelo pametneje, da ostanejo v vojni med Nemčijo in ZSSR nevtralne. Hitlerjevci so gojili nado, da se jim bo med vojno posrečilo ustvariti koalicio proti ZSSR, ki naj bi se ji pridružila tudi Anglija in ZDA.

Zdaj je vsem znano, da je doživela ta zanamjopolitična linija hitlerjevcev popoln polom. Anglija in ZDA sta pravilno pojmovali svoje življenjske interese in zato sta že v prvih dneh vojne izjavili, da sta pripravljeno boriti se skupaj s Sovjetsko zvezo proti Nemčiji. Namesto izolacije Sovjetske zveze je nastala in se med vojno utrčila zveza ZSSR z Anglijo. ZDA in drugimi svobodoljubnimi narodi v svrhu poraza hitlerjevske Nemčije, da bi se svet rešil fašističnih tiranov, ki so hoteli uničiti demokratične svobosčine, kulturo, neodvisnost, čast in dostojanstvo narodov.

Nemško-fašistični razbojnikji so ostali koncem koncev sami izolirani. Med vojno ustanovljena protihitlerjevska koalicio na čelu z ZSSR, Anglijo in ZDA je bila eden najvažnejših činiteljev poraza hitlerjevskega rajha in rešitve Evrope izpod jarma fašističnega barbarstva. Vsi poskusji hitlerjevcev razbiti to koalicio, zamesti razkol v njene vrste, so doživeli polom.

To so najvažnejše zmote hitlerjevcev v vojni proti ZSSR. Dobro je zapomniti si jih ne samo zato, da bomo poznali vzroke poraza nemško-fašistične vojske in hitlerjevske države, temveč tudi zato, da dobimo iz zgodovine zelo poučne nauke.

Polkownik Grigorij Barandov

Mariborska relejna postaja bo zopet oddajala

Maribor je že od nekdanj čutil potrebo po samostojni radijski postaji, zlasti zato, ker spada podravska pokrajina v tako imenovani mrtvi pas ljubljanske radijske postaje. Ze pred vojno je naročil Maribor popolno 5kilovatno relejno radijsko postajo, ki so jo v času okupacije uporabljali Nemci za obveščanje prebivalstva o kretanju zavezniških zračnih formacij. Po osvoboditvi so mariborski tehniki iz prejšnje postaje napravili improvizirano oddajno postajo, ki je do nedavnega uspešno prenašala poročila. Direkcija radijskih postaj v Sloveniji pa je odredila, da se obe slovenski postaji združita v eno samo, to je radijsko postajo »Ljubljana in relejno postajo »Maribor«.

Da pa bi se Maribor in z njim vsa Stajerska čim aktivneje udeleževala pri radijskih oddajah, so tehniki uredili, da se iz Maribora lahko oddaja spored skupnih oddaj.

V Mariboru je ustanovljena tudi zelo dobra radijska poročevalska služba. Mariborski relejni oddajnik dela s 5 kilovati in je tako močan kot predvojna ljubljanska oddajna postaja.

Ta teden bo prva oddaja iz mariborskega študija. Nastopile bodo žene in mladina, činiteljnikji bodo brali svoja najnovejša dela, pel bo mariborski sekstet, vsako sredo pa bosta govorila popularna pohorska znanca Tijek in Lenart.

in delo? Mnogi pohabljenici nočejo prenašati tegob in muk svoje pohabljenosti zato, da bi pozneje navzlic temu ostali nezaposleni in da bi morali trpeti morda še večje pomanjkanje, kakor prej.

Evo, kaj so obetali fašisti tistim vojakom, ki se jim je posrečilo brez rok ali nog rešiti iz tiste klavnice, v katero so jih bili oni pahmili.

In seveda, na rodovitnih tleh teh strupene »teorije«, je rasla odgovarjajoča praksa. V ZSSR so fašistični zdravniki v stari vzorni umobolnici v vasi Burašovo, kaliminske oblasti, pomorili 530 bolnikov, v vasi Bredusti so tudi zastropili vse umobolne, umobolnico pa spremenili v kazino. Fašistični zdravniki so ustanavljali »preizkuševalnice« v Pskovu, kjer so na ruskih vojnih ujetnikih proučavali učinek strupenih plinov. Do smrti so razmrcvarili mnogo sovjetskih državljanov, celo otrok, da so dobivali kri za krvno transfuzijo, potrebno fašističnim podležem. Fašistični zdravniki so vozili za pegavcem obobile sovjetske otroke v hiše, ki so jih polivali z bencinom, da so nesrečni bolniki v njih živi zgoreli.

Omenjam samo primere »podvigov« nemških zdravnikov. Ne govorim pa o Majdaneku in drugih strahotnih krajih množičnega ubijanja ljudi.

Globoko je prodrla fašistična fanatična propaganda v meso in kri nemškega naroda. Fašizem je demoraliziral ljudi, o katerih bi človek mislil, da

Sovjetska ustava pravi v čl. 121: »Državljeni ZSSR imajo pravico do izobrazbe.« Delovnemu ljudstvu v Sovjetski zvezi so na stežaj odprta vrata ne samo nižjih in srednjih, temveč tudi visokih šol.

Fašisti so proglasili »rasno teorijo« za državno dogmo.

Sovjetska ustava določa v čl. 123, da je: »Enakopravnost državljanov ZSSR ne glede na njihovo narodnost in raso na vseh poljih gospodarskega, državnega in javno političnega življenja temeljni zakon.«

Evo, to sta dva drug proti drugemu stoječa svetova. Evo dveh nasprotnih, dveh sistemov.

Red svobode, razuma in pravičnosti je porazil red fanatizma, teme in nasilja.

Rdeča armada je do kraja porazila fašistično Nemčijo. Ona je rešila narode Evrope suženjstva, rešila je svetovno kulturo, znanost in umetnost. Ne smemo pozabiti, kako veliko nevarnost predstavlja mržnja do človeka oznanjujoča ideološka dediščina fašizma.

Neizprosna borba proti tej ideologiji na vseh poljih mora postati naloga znanstvenikov in slehernega svobodoljubnega človeka.

Prof. N. Semaško, zaslužni znanstvenik, redni član Akademije medicinskih ved ZSSR.

Veličastna proslava dneva svobode v Sofiji

Zmagoslavje Domovinske fronte — borbene zveze delavcev, kmetov in napredne inteligence ob prvi obletnici nove Bolgarije

Sofija, 10. sept. Bolgarija je proslavila 9. september kot dan svobode. To je dan zmage Domovinske fronte, zmage bojne zveze delavcev, kmetov, napredne inteligence in narodne vojske nad germano-fašističnimi banditi.

Po sofijskih ulicah je defiliralo četr milijona Bolgarov in Bolgark v bolgarskimi in zavezniškimi zastavami. Proslava 9. septembra je bila manifestacija enotnosti in moči Domovinske fronte in enotnosti bolgarskih ljudskih množic. Domovinska fronta je dala jasen odgovor v imenu bolgarskega ljudstva na vse napade. Sedem ur je korakala po mestu povorka ljudstva.

Delavci so nosili transparente z napisom: »Mi bomo čuvali 9. septembra, kmetje pa so nosili napis »Mi smo samo za Domovinsko fronto!« Domovinska fronta, ki je združila ljudske množice Bolgarije in izvajala svobodo, je pokazala, da je edina sila v državi in da je sposobna izpolniti naloge, ki jih zahteva nova razdobje bolgarske domovine.

Proslava dneva zmage se je začela 8. septembra zvečer v Narodnem gledališču s svečano akademijo, ki so ji prisostvovali namestniki, člani vlade s predsednikom Kimonom Georgijem, narodni odbor Domovinske fronte, eksarh Štefan, člani zavezniške kontrolne komisije, jugoslovanski poslanik v Bolgariji Nikola Kovačević, člani diplomatskega zbora in tajniki bolgarskih političnih strank, ki so v ko-

aliciji Domovinske fronte. Častno mesto v dvorani je zavzemala delegacija jugoslovanskih partizanov, ki je bila burno pozdravljena pri vходу v dvorano. Prisotni so klicali maršalu Titu in bolgarsko-jugoslovansko bratstvu. Akademijo je otvoril Sola Dragojevič, sekretar narodnega odbora Domovinske fronte. V svojem referatu je govoril o uspehih Domovinske fronte pri obnovi domovine, pri organiziranju ljudske oblasti in pri demokratizaciji Bolgarije.

Potem je bilo izvoljeno predsedništvo akademije. V častno predsedstvo so bili izvoljeni generalisim Stalin, predsednik Truman, ministrski predsednik Attlee, maršal Tito in Georgij Dimitrov. V delovno predsedstvo so bili izvoljeni člani vlade, člani narodnega odbora Domovinske fronte in predstavniki strank, ki so vključene v Domovinsko fronto, predstavniki mladine, ženskih profašističnih organizacij in predstavnik jugoslovanske armade podpoveljnik Zivojin Nikolić-Brka, ki je bil posebno prisrčno in toplo pozdravljen.

Predsednik Kimon Georgijev je nato imel govor, v katerem je med ostalim izjavil:

»Največja zasluga 9. septembra je v tem, da je rešil bolgarski narod pred novo nepotrebno katastrofo in da je napravil konec upravnemu sistemu, ki je bil glavni vzrok ljudskega gorja in bede.«

Za njim so govorili tajniki strank, ki so v koaliciji Domovinske fronte.

Nova doba v bolgarski zgodovini

Izjave bolgarskih regentov o zmagi resnične ljudske oblasti

Sofija, 11. sept. (Tanjug.) Ob priliki proslave »Dneva svobode« Bolgarije so dali regenti sledeče izjave za tisk:

Regent Venemir Ganev: »Točno pred enim letom je nastopil v političnem položaju Bolgarije temeljni preobrat, ki je rešil deželo pred katastrofo. Prežet zdrave politične zavesti se je naš narod dvignil, da bi popravil napake kratkovidnih in nepriljudnih upraviteljev iz preteklosti. Od tedaj je začel bolgarski narod boj za svoj dvig na stopnjo svobodnega, demokratičnega, kulturnega in gospodarsko neodvisnega naroda. Moral se je boriti s težkim gospodarskim stanjem, s težkim mednarodnim položajem, najbolj pa z nezaupanjem, katero so gojili svobodoljubni narodi nasproti njemu. To nezaupanje se je povečalo od leta do leta zaradi naše bližnje preteklosti, najbolj pa zaradi nepopravljivih političnih napak. V tem prvem letu je bolgarski narod mnogo dosegel. Njegov boj za srečnejšo bodočnost še ni končan. Prebroditi mora še težave, da bi dosegel postavljeni cilj.«

Cvetko Boboševski: »Dne 9. sept. 1944 je bolgarski narod po svojih najvrednejših sinovih, skupaj z narodno armado in večino inteligence, obrabren zaradi prodiranja zmagovite bratske Rdeče armade, napravil konec

pravno osvobozenemu režimu in korumpiranemu upravnemu sistemu, ki sta mu prinesla toliko nesreče in trpljenja. Na ta način je ustvaril novo dobo v svoji zgodovini, zmagoslavje svoje vrhovne oblasti.«

Todor Pavlov: »Zmaga 9. septembra je zmagla resnične ljudske oblasti, zmagla resnične demokracije, zmagla resnične narodne svobode in resničnega bratskega prijateljstva in sporazuma z vsemi slovanskimi narodi, na prvem mestu z našo osvoboditeljico Sovjetsko zvezo in z bratsko Jugoslavijo, prav tako pa tudi z vsemi svobodoljubnimi narodi, na čelu z velikimi demokratičnimi narodi, Združenimi državami, Veliko Britanijo in Francijo.«

Prosto delovanje bolgarskih strank

Sofija, 11. sept. (Tass.) 7. septembra je bolgarska vlada imela sejo, po kateri je minister za informacije Kazazov izjavil zastopnikom tiska, da so ministri razpravljali o prošnjah, ki so jih predložili Nikola Cvetkov, dr. Aleksander Virginov in Stojan Kosturkov, da se dovolijo političnim organizacijam, katere predstavljajo izdajati lastne liste. Vlada je tej želji ugodila, ker se popolnoma sklada s politiko vlade, ki podpira svobodo tiska.

Romunsko ljudstvo strnjeno okoli svoje vlade

Na številnih shodih Ljudske demokratične fronte so delavci, kmetje in uradniki sprejeli zaupnico vladi ter obsodili spletke reakcionarne klike

Bukarešta, 11. sept. (Tass.) Lista »Scanteia« in »Romania Libera« poročata o shodih Ljudske demokratične fronte v Bukarešti in drugih mestih ter v podeželju, na katerih se sprejemajo resolucije, ki izražajo zaupanje vladi.

Delavci in uradniki pošte in telegrafa podpirajo Grozino vlado in njeno delo za obnovo domovine — tako pravi resolucija delavcev prometnih ustanov v Bukarešti. Na shodu 4. bukareštanskega mestnega okraja je govoril okrajni župan liberalce Andriescu-Rigo, govorili pa so tudi zastopniki narodnih caranistov in socialnih demokratov, profesor Vladescu, Rakosa in drugi. Shod je izvenel z obljubo brezpogojne podpore Grozovi vladi. Podobni shodi, ki so se končali z resolucijami, izpovedujočimi podporo vladi, so bili v tretjem bukareštanskem mestnem okraju, kjer je bil med govorniki minister za vere Burduca.

V kraju Tyrgoviste je bil shod, ki se ga je udeležilo nad 3000 delavcev. Govoril je mestni župan Radulescu. Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki je odločno podprla borbo proti reakcionarni klici Maniuja in Bratiunaru. Kmetje v mnogih krajih, tako v okraju Soconesi, Tartasesti, Urzycanca, Darza, Vulpești, Butea in v mnogih drugih okrajih so sprejeli resolucije, da so pripravljani boriti se proti reakcionarnemu in podpreti vlado na vsak možen način.

6. septembra je bil na mestnem stadionu v Ploestiju množični shod, ki ga je priredil krajevni odbor strokovne zveze. 15.000 prebivalcev se je udeležilo tega shoda, ki sta mu predsedovala okrajni načelnik dr. Dimitriu in mestni župan Vidrascu. Govorili so predsednik mestnega odbora strokovnih zvez Bragi in drugi. Shod je sprejel resolucijo, ki obljublja vso podporo vladi. Udeleženci shoda so sklenili utrditi enotno delavsko fronto.

Številni shodi kmetijske prebivalstva so bili v Romanškem okraju v vasiach Diosti, Bals, Piatre in drugod. V resolucijah so kmetje poudarili svojo podporo vladi široke demokratične koncentracije pod predstvom dr. Petra Groze. Kakor piše list »Scanteia«, zahtevajo kmetje aratacijo reakcionarcev Maniuja in Bratiunaru.

V Konstanci so bili shodi v kemično-metalurški tovarni, v tramvajski delavnici, v ladjedelnicah, v upravnih

uradih. Zaupnice vladi in pozive za podporo vladi so izdale krajevne organizacije profašistične zveze in zveze domoljubnih žena.

Nastop kralja bo povzročil republikanski pokret

Budimpešta, 11. sept. (Tanjug.) »Szabot Nepe« prinaša na naslovni strani članek »Romunski kralj Mihael proti demokraciji, v katerem je med drugim rečeno: »Zdi se, da želi romunski kralj Mihael doseči slavo jugoslovanskega kralja Petra. Kljubovati hoče volji ljudstva in zakoniti vladi, ki dela po volji ljudstva. Mogoče je, celo verjetno je, da bo napad kralja Mihaela na romunsko demokracijo zadel njega samega, kakor se je zgodilo v Jugoslaviji. Kraljev protustavni in protidemokratični nastop bo izzval v Romuniji republikansko gibanje, kakor se je to zgodilo v Jugoslaviji.«

Izjava madžarskega komunističnega voditelja

Moskva, 11. sept. Voditelj Komunistične partije Madžarske Matiasz Rakosi, ki ga je nekdanja madžarska vlada obsodila na 20 let ječe, je govoril na zasedanju madžarske narodne skupščine. Poudaril je ezasluge, ki si jih je pridobila vlada s svojim delom, vendar je nujno zahteval, da se določijo stalne cene za važne potrebne dobrine, da se ukine plačevanje nepotrebnih državnih pristojbin, da se odločene izvede nadzorstvo nad uporabo državnih kreditov in da se uprava očisti nedemokratičnih elementov.

Izvesti se mora razdelitev zemljišč na podlagi zemljiške reforme, zemlja Nemcev se mora izročiti madžarskim kmetom. Blizajote se volitve morajo biti svobodne, vendar se morajo izogibiti medstrankarskemu boju, zakaj zmešnjava in nerod bi prinesla prednost samo reakciji. Poudaril je sodelovanje med socialisti in komunisti in izrazil upanje, da bodo zapadne sile pokazale veliko razumevanje za mlado madžarsko demokracijo.

Narodni odbori na Siciliji

Rim, 11. sept. (Tanjug.) »Il Lavoro« poroča, da se ustanavljajo na Siciliji narodni odbori kmetov, delavcev in uradnikov za skupno borbo proti draginji.

Generalisim Stalin odobril obnovo Stalingrada

Moskva, 11. sept. Generalisim Stalin je podpisal načrt, ki ga je sprejel Svet ljudskih komisarjev. V načrtu je popolna obnova Stalingrada. Stroški za obnovo so preračunani na 600 milijonov rubljev. Obnovitvena dela bodo končana v 6 letih.

Katoliški predstavnik delegacije italijanskih sindikatov o cerkvi v Sovjetski zvezi

Rim, 11. sept. (Tanjug.) »Unità« poroča, da je Luigi Morelli, katoliški predstavnik delegacije italijanskih sindikatov, ki je bila dalj časa v Sovjetski zvezi, izjavil, da so nekateri predstavniki delegacije obiskali cerkve v Leningradu in Moskvi. Iz razgovorov z duhovniki in verniki so dobili vtis, da je v Sovjetski zvezi popolna svoboda veroizpovedi.

Z agrarno reformo je izpolnjena davna želja poljskih kmet. množic

Poslanica poljskih političnih strank poljskemu narodu ob prvi obletnici zakona o agrarni reformi

Varšava, 11. sept. (Tass.) Ob priliki prve obletnice proglasitve zakona o agrarni reformi so vodilni funkcionarji štirih poljskih političnih strank: Ljudske stranke, Poljske delavske stranke, Poljske socialistične stranke in Demokratične stranke naslovili naslednjo skupno poslanico poljskemu narodu:

»Državljan! Leto dni je preteklo od proglasitve zakona o agrarni reformi. Ta zakon je bil proglašen v Lublinu za ozemlja, ki so bila že tedaj osvobodjena po poljski armadi in od zavzeziške Rdeče armade ter je bil pozneje razširjen na vse ozemlje Poljske republike. Služil je kot osnova za nov agrarni sistem v obnovljeni Poljski.

Skoro 2 milijona ha veleposestniške zemlje sta prešla v roke ljudstva. Nad 1.500.000 ha te zemlje je že last kmetov. 150.000 družin brez zemlje in družin dvinarjev je to leto prvič obdelovalo svojo lastno zemljo. Več kot 200 tisoč družin, ki so v preteklosti živitarile na majhnih ali srednjih kmetijah, je občutno povečalo svojo zemljo. Skupno s člani družin je po agrarni reformi prejelo zemljo okoli 2 milijona ljudi. Tako so bile zdaj izpolnjene želje kmetijskih množic, želje, za katere so se zaman borili v 20 letih neodvisnosti pred vojno, želje, ki niso bile

Manifest Komunistične partije Grčije

Grška policija strelja na delavce

Atene, 11. sept. (Tanjug.) Po poročilu agencije Reuter je Komunistična partija Grčije izdala manifest, v katerem poziva svoje člane, da se mobilizirajo ob priliki stavk, ki se v deželi še nadalje širijo. V manifestu se zahteva hitrejšo umikanje britanskih okupacijskih sil in sklenitev angleško-grškega sporazuma na osnovi enakosti.

Manifest pravi, da se bo v nasprotnem primeru pojavil globok prepad, ki ga bo mogoče odstraniti samo z voljo grškega ljudstva, ki je pripravljeno preleteti tudi svojo kri, če bo to potrebno. Komunisti so nezadovoljni z britansko politiko in obtožujejo nadškofa Damaskinoso, grškega namestnika,

ki se sedaj pogaja v Londonu kot kolaboracionista.

Atene, 11. sept. (Tass.) 7. in 8. septembra je policija nastopila proti stavkujočim delavcem v Atenah. Na cesti Manadru so policisti in člani »organizacije« napadli delavce ter jih 17 ranili, med njimi 9 žena. Policija 7. stražnice je streljala na stavkujoče.

Na številnih mestih je policija skušala z grožnjami z orožjem prisiliti delavce k delu. Prišlo je do množičnih aratacij med stavkujočimi. Policija je razpršila številne zastopnike stavkujočih, ki so se zbrali pred ministrom za delo.

Smernice češkoslovaške politike

Izjava predsednika vlade dr. Fierlingerja po vrnitvi iz Londona

Praga, 11. sept. (Tanjug.) Predsednik češkoslovaške vlade dr. Zdenek Fierlinger je po svoji vrnitvi iz Londona dal izjavo o uspehih svojega potovanja. Predsednik vlade je rekel, da je obiskal deželo, ki je med vojno pomagala Češkoslovaški in nudila gostoljubje predsedniku republike Benešu.

Ob priliki obiska v Londonu je imel predsednik Fierlinger razgovore s predsednikom vlade Atleejem, ministrom za zunanje zadeve Bevinom in britanskim trgovinskim ministrom. Predsednik češkoslovaške vlade je izjavil, da je britanskim državljanom razložil tudi smernice češkoslovaške politike in je naglasil, da je ta politika osnovana na zavezništvu s Sovjetsko zvezo.

Češkoslovaška vlada skuša navezati najboljše odnose z novo demokratično Poljsko. Razen tega bo Češkoslovaška vodila prijateljsko politiko z drugimi slovanskimi deželami in želi imeti dobre odnose z novo Avstrijo, Madžarsko in Rumunijo. Razumljivo je, da želi poglobiti in razviti odnose z drugimi demokratičnimi državami, v prvi vrsti z Veliko Britanijo.

Glede vprašanja izselitve Nemcev je poudaril predsednik Fierlinger nasproti britanskim državljanom, da gre za manjšino, ki morajo biti odstranjeni, ker so bile vedno vzrok nesporazumov in sporov. To je kategorična zahteva češkoslovaškega naroda in vseh odgovornih činiteljev. Predsednik Fierlinger je rekel, da se mora pre-

selitev čimprej izvršiti. Britanskim državljanom je bilo obrazloženo, da bo izvršena preselitev na tak način, da ne bo treba dvomiti o njeni človečnosti. Britanski ministri za zunanje zadeve je pojasnil zastopnikom češkoslovaške vlade težave, ki se pojavljajo glede tega problema, naglasil pa je, da je dala britanska vlada v Potsdamu načelni pristavek na preselitev in priznala potrebo, da se izvrši. Češkoslovaško vladino odposlanstvo je naglasilo, da je stvar Nemčije, da podvzame potrebne ukrepe in da se briga za svoje sonarodnjake.

Predsednik Fierlinger je nazadnje izjavil, da so se vršili razgovori o gospodarskih vprašanjih. Kar se tiče nacionalizacije češkoslovaške industrije, ima britanska vlada popolno razumevanje za stališče češkoslovaške vlade. Na koncu je predsednik vlade izjavil, da je bil njegov obisk pozitiven.

Češkoslovaški partizani iz Jugoslavije v Pragi

Praga, 11. sept. (Tanjug.) V Prago je prispela skupina 300 Čehov in Slovakov, pripadnikov partizanske brigade »Jana Žižka Stročnovca«, ki se je borila v Jugoslaviji. Na železniški postaji so jih sprejele številne vojske in civilne osebnosti. Poveljnik mesta Prage je imel govor. Po sprejemu so pripadniki brigade v sprevedu korakali skozi mesto.

Napori nazadnjaških elementov v zahodnih deželah

Sovjetski novinar Hofman o konierenci v Londonu

Moskva, 11. sept. (Ass. Pr.) Sovjetski novinar Karel Hofman je v svojih komentarjih preko moskovskega radia o konferenci zavezniških zunanjih ministrov v Londonu izjavil:

»Narodi so prepričani, da se bodo izvršile odločitve londonske konference v istem duhu solidarnosti in sodelovanja, ki je vladalo na zavezniških konferencah v času vojne. Vemo, da nazadnjaški elementi v zahodnih deželah poskušajo, da bi predrugačili odločitve, ki so bile sklenjene na kriskim in berlinski konferenci, da bi preprečili demokrati-

no reorganizacijo Evrope in da bi vzpostavili spet predvojne pogoje, pod katerimi se je fašizem, skrit pod plaščem demokracije, razvil v številnih deželah.

Reakcionarni elementi skušajo obuditi spet k življenju položaj, v katerem bi fašistični napadatelci utegnili okrevati in se pripraviti na tretjo svetovno vojno. Zopet slišimo stare kliče o nasilnem prihodu na oblast in navedbe o protidemokratični tiraniji v Bolgariji in Rumuniji. To je izvedeno z namenom, da bi se izkvalje zmešnjava v teh deželah, kar bi ohrabilo delovanje profašističnih elementov.«

Jacques Duclos o delu francoskih komunistov med okupacijo

Pariz, 11. sept. (Tanjug.) Agencija France Press poroča, da je tajnik Komunistične partije Francije Jacques Duclos imel v Parizu govor, v katerem je poudaril rodoljubno delo francoskih komunistov med okupacijo in izrazil priznanje Rdeči armadi.

V svojem govoru je posebno poudaril: »Po zmagi za osvoboditev Francije je treba dobiti bitko za obnovo. Zato je potrebno uničiti ostanke višjske politike in vpliv trustov.«

Delo iranskega društva za kulturne odnose z ZSSR

Teheran, 11. sept. (Tass.) Iransko društvo za kulturne odnose s Sovjetsko zvezo se je odločilo prirediti vrsto predavanj o iranski književnosti in umetnosti za sovjetske prebivalce mesta Teherana. Prvo predavanje o zgodovini iranske književnosti je bilo v Domu kulture. Predavatelj Ansari je

na kratko seznanil poslušalce z deli velikih iranskih pesnikov, kakor so Firduzi, Omar Rajan in Sadi. Govoril je tudi o pesnikih Sanaju, Atarjuju, Rumiju in drugih. Predavanje je vzbudilo veliko zanimanje.

IZ VSEGA SVETA

Običinske volitve v Budimpešti

Budimpešta, 10. sept. (Tanjug.) 8. novembra bodo v Budimpešti običinske volitve. Lahko bodo volili vsi odrasli madžarski državljani, razen bivših članov nacističnih organizacij.

400.000 nacistov bo sojenih

New York, 10. sept. (Ass. Pr.) Newyorskio radio poroča iz Washingtona, da bo 400.000 nacistov sojenih zaradi vojnih zločinov. Veliki kalibri bodo verjetno obsojeni, ker je z vojskega stališča ustrelitev častna smrt, medtem ko bo manjša zalega obsojena na težko delo, da ponovno zgradi to, kar je podrla v Sovjetski zvezi in drugod.

Petdeset tisoč glava množica na manifestacijskem zborovanju v Ljubljani.

Reprezentanca Srbije državni nogometni prvak

9. t. m. se je na stadionu »20. oktobra« v Beogradu končalo državno nogometno prvenstvo. Reprezentanca Srbije si je osvojila prvo mesto in dobila pokal mladine Sovjetske zveze.

Tekmi je prisostvovalo nad 15.000 gledalcev, da pozdravijo državnega prvaka. V predigrji sta se sestali reprezentanci Hrvatske in Vojvodine. Zmagala je Hrvatska s 3 : 0.

Tik pred koncem predtekm se je pojavil v častni loži maršal Tito, ki ga je publika navdušeno pozdravila. V njegovem spremstvu so bili notranji minister Zvezne vlade Vlado Zečević in nekaj članov generalštaba.

Ob 16.15 se je na igrišču predstavila reprezentanca Jugoslovanske armije v belih dresih s trobojko in petokrakro zvezdo na prsni, za njo pa reprezentanca Srbije v rjavih dresih. Gledalci so z burnimi ovacijami pozdravili najboljše reprezentanci naše države.

Reprezentanco JA so sestavljali: Glazer, Kokeza, Brozović, Čajkovski, Jazbinski, Simonovski, F. Matošič, Bobek, Atanacković in Matekalo; reprezentanco Srbije pa: Mrkušić, Petrović,

Filipović, Krstić, Džordžević, Jovanović, Panić, Tomašević, Jezerkić, Čirić in Horvatinović.

Kapetana obeh moštev sta predala drug drugemu šopek rož, za tem je vojaška godba odigrala himno »Hej Slovanci«.

Že po prvih prodorih obeh napadov se je videlo, da bo tekma zelo živahna. Publika je z napetostjo spremljala ves potek. Kmalu po prvih nevarnih napadih je Jezerkić dal edini gol te tekme in s tem dosegel zmago srbske reprezentance. V nadaljnjem poteku igre je bila reprezentanca JA v premoči in pokazala tudi lepšo igro. V drugem polčasu je postala tekma precej ostra in sodnik je moral večkrat prekinjati. Ves čas je obdržala reprezentanca JA iniciativo v svojih rokah, toda napad ni znal izkoristiti mnogih prilik pred nasprotnikom golom. Obramba srbske reprezentance z vratarjem Mrkušićem je odlično reševala nevarne situacije.

Ko je sodnik odpiskal konec je tisoč gledalcev pozdravilo državnega prvaka, reprezentanco Srbije, kateri je izročil član sekretariata FOJ-a pokal bratske mladine Sovjetske zveze.

OBVESTILA

PRAVILNIK

ministrstva za narodno zdravje o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v javnih bolničnih.

1. člen.

Dnevna oskrbnina v javnih bolničnih za III. oskrbni razred je din 32.— in je za vse osebe, ustanove in oblastva ter za vse vrste bolezni enaka.

Pristojbina za II. oskrbni razred je din 75.—

2. člen.

Zdravljenje nalezljivih bolezni vsehvi spolne bolezni je v vseh javnih bolničnih in ambulantah brezplačno. Turberkulozna je izzeta; njeno zdravljenje bo urejeno s posebnim pravilnikom.

3. člen.

Ambulantni pregledi so brezplačni. Pravico do njih imajo državni uslužbenci, upokojeanci ter njih neprekrbljeni svojci in socialno zaščiteni, dokler ne bodo socialno zavarovani.

4. člen.

Za bolnice, kjer se je oskrbnina računavala na podlagi davčne osnove, se določa kot dnevna oskrbnina za čas od 1. VII. 1945 do uveljavitve tega pravilnika znesek din 32.— za III. oskrbni razred in din 75.— za II. oskrbni razred.

5. člen.

Ta pravilnik velja od dneva objave v uradnem listu.

Minister za narodno zdravje:
Dr. Marjan Ahčin l. r.

Ministrstvo za narodno zdravje

poziva vse zdravnike, ki so promovirali med okupacijo v Zagrebu, Beogradu ali inozemstvu, naj se čimprej zgledajo na oddelku za vzgojo zdravstvenega nastajanja, Ljubljana, Gledališka 11, brez ozira na to, ali so že vložili prošnjo za nostrifikacijo oziroma priznanje diplome, ali ne.

Spremembe potniških vlakov

Od sobote, dne 15. septembra dalje bodo izvedene sledeče spremembe v prometu potniških vlakov:

1. na progi Ljubljana—Trst vozi nov par potniških vlakov z odhodom iz Ljubljane 13.20, prihod v Postojno 15.20 in v Trst 20.58. V obratni smeri odhaja iz Trsta 5.40, iz Postojne 11.45, prihod v Ljubljano 13.35.

2. na progi Ljubljana—Zidani most—Maribor, odn. Zagreb vozi nov par vlakov: odhod iz Ljubljane 9.45, prihod v Zidani most 11.25, v Maribor 14.10, odnosno v Zagreb 14.05. V obratni smeri odhod iz Maribora 17.45, odnosno iz Zagreba 17.15, iz Zidanega mosta 20.30, prihod v Ljubljano 22.10.

3. na progi Ljubljana—Jesenice vozi poleg dosedanjih še sledeči vlaki: odhod iz Ljubljane 11.20, prihod Jesenice 13.46, večerni vlak, odhod iz Ljubljane 19.05, ki vozi sedaj samo do Kranja, bo podaljšan do Jesenic, odn. Bistrice B. j. in Rateče—Planica, odhod iz Kranja 20.18, prihod Jesenice 21.40. V obratni smeri odhod iz Jesenic 10.00 in 14.15, prihod v Ljubljano 12.10 in 16.23. Na progi Jesenice—Kranj vozi vlak z odhodom iz Jesenic 22.15, prihod v Kranj 23.32, v obratni smeri iz Kranja odhod 4.30, prihod Jesenice 5.40. (Sedaj vozi ta vlak samo od Podnarta Kroke do Jesenic).

4. na progi Jesenice—Podbrdo vozi vlak z odhodom iz Jesenic 23.20 ter prihodom v Podbrdo 23.27; vlak z odhodom iz Jesenic 14.12, ki vozi sedaj do Bistrice B. j. vozi do Podbrda, prihod 15.20. Poleg tega vozi od Jesenic do Bistrice B. j. mešani vlak z odhodom iz Jesenic 6.15 ter s prihodom v Bistrico B. j. 8.45. V obratni smeri vozi nova vlaka z odhodom iz Podbrda 12.15 in 19.50 ter s prihodom na Jesenice 13.30 in 21.24. Vlaka, ki odhajata sedaj iz Podbrda 4.35 in 17.00, bosta odhajala 4.10 in 16.40, prihod na Jesenice 5.50 in 13.15.

5. na progi Jesenice—Rateče Planica vozi nova vlaka z odhodom iz Jesenic 23.25 in prihodom v Planico—Rateče 33.21 ter v obratni smeri z odhodom iz Rateč—Planice 20.21 in prihodom na Jesenice 21.12. Tudi med Jesenicami in Krajsko goro bo nov par vlakov z odhodom iz Jesenic 6.15, prihodom v Krajsko goro 6.57, povratek iz Krajske gore 7.19, prihod Jesenic 7.45. Sedajni vlak z odhodom iz Rateče Planica 5.02, bo odhajal 10 minut prej, t. j. 4.52, prihod Jesenic 5.55.

6. na progi Ljubljana—Kamnik mesto bo odhajal sedajni vlak z odhodom iz Ljubljane 8.55, že ob 7.12 in bo prihajal v Kamnik mesto 8.30. Tudi vlak z odhodom iz Kamnika mesto 10.30, bo odhajal šele ob 12.10 in prihajal v Ljubljano 13.00.

7. na progi Kranj—Tržič bo vozil nov par vlakov z odhodom iz Tržiča 10.29, s prihodom v Kranj 10.55 z zvezo proti Ljubljani ter v obratni smeri z odhodom iz Kranja 12.45, prihod Tržič 13.16, z zvezo iz Ljubljane.

8. na progi Grobelno—Celje vozi vsi vlaki iz Rogaske proge do in od Celja, odhod iz Grobelnega 6.38 in 15.31, prihod v Celje 7.00 in 15.53 ter v obratni smeri odhod iz Celja 7.33 in 16.43, prihod v Grobelno 7.56 in 17.06.

9. Od 1. oktobra dalje bo vozil na progi Ljubljana—Zagreb—Beograd nov par brzih vlakov, odhod iz Ljubljane 16.55, prihod Zagreb 20.10, prihod Beograd 8.00, obratna smer, odhod iz Beograda 23.55, iz Zagreba 10.20, prihod Ljubljana 13.48.

Poziv vsem vajencem, okrajnim in krajevnim NOO odborom in obrtnim združenjem

Vajence vseh strok pozivamo, da se takoj, najpozneje pa do 17. septembra 1945 javijo na svojih pristojnih okrajnih NOO, pri refer. za industrijo in rudarstvo v svrhu popisa za obiskovanje strokovnih tečajev, kateri se bodo vsilili pri vseh okrajnih NOO. S seboj naj prinesejo listino iz katerih bodo razvidni naslednji podatki:

1. rojstni podatki;
2. solska izobrazba;
3. katere stroke se učil in pri katerem mojstru;
4. dogovorjena učna doba in koliko od tega je že odslužil.

Opozarjamo vse vajence, da bo obiskovanje teh tečajev obvezno. Kdor ne bo obiskoval teh tečajev ne bo mogel delati pomočnega izpita ter je zaradi tega nujno potrebno, da se vsi vajenci gorenjemu pozivu odzovejo v njih lastnem interesu.

Okrožni odbor OF, ljubljanskega okrožja, oddelek za industrijo in rudarstvo

Poziv!

Začasni upravitelj ministrstva za industrijo in rudarstvo pri tvrdki Združenje papirnice Vevče, Gorjance in Medvode d. d. v Ljubljani kakor »Gorjanec« d. z. o. z. Ljubljana, poziva s tem vse upnike in dolžnike omenjene tvrdke, da najkasneje do 25. septembra prijavijo svoje terjatve in dolgove. Kasnejše zahteve ne bodo priznane.

Pozor bolniki!

Javna diabetična kuhinja, ki kuha zaenkrat samo za bolnike s sladkorno boleznijo, namerava s 1. 10. 1945 razširiti svoj program in kuhati tudi dijetlično hrano za bolnike, ki bolehalo na železnični rami (čiru), žolčnih boleznih (kamnih, vnetjih žolčnikov), črevesnih motnjah (kron. kolitis) in ledvičnih boleznih.

Interesenti naj se javijo od 15. do 18. septembra t. l. od 10. do 12. ure vodstvu diabetične kuhinje, Ambrožev trg 8 — Lichtenthurnov zavod.

Vsak bolnik naj prinese s seboj dokazila o bolezni (zdravniško potrdilo, rtg. izvid, itd.).

Število abonentov bo omejeno. Prednost imajo bolniki, ki nimajo lastnega gospodinjstva in so navezani na različne menze.

Bolnišnica sporoča:

Sprejemni bolnikov na kirurški oddelek splošne bolnice v Ljubljani so zaradi čiščenja omejeni le na najnujnejše primere. Občinstvo se naproša, da to vpošteva in ne sili v bolnico, ker bodo vsi odlozljivi primeri brezpogojno odklonjeni.

Opozorilo vlagateljem in upnikom

Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov v Ljubljani opozarja vse vlagatelje in upnike v tekočih računih, da prijavijo v smislu razpisa Ministrstva za finance za Slovenijo do 15. septembra 1945, v kolikor imajo več terjatev pri enem ali več denarnih zavodih, te svoje moratorne terjatve za izračunavanje odtegljajev za »Fond za obnovu dežele in pomoč upostojenim krajem«. Opustitve take prijave se šteje za kazniv prestopok po čl. 13 v zvezi s čl. 9 zakona o tečajih pri odvzemu lirskih bonov in okupacijskih novčanice iz prometa in ureditvi obveznosti v Sloveniji. Formular za prijave ter pojasnila se dobe pri bankah in hranilnicah.

Sprejem v vojno akademijo

V Vojno akademijo se sprejemajo gojenci do 22 let ne do dvajset, kot je bilo to objavljeno včeraj. — Prošnje s karakteristikami je treba poslati na Glavni odbor ZMS do 15. t. m.

Dijaki, ki odidejo v SZ

Dijaki, ki so se prijavili za študij v SZ naj pripravijo za odhod vse solske ter osebne dokumente, 4 slike, 1 obleko, zimski plašč, par čevljev ter najmanj 2 para perila. — GOZVS.

Volitve odborov v RKS

Glavni odbor Rdečega križa Jugoslavije razpisuje volitve odborov, vseh enot Rdečega križa, v vseh federalnih enotah. Ker so roki kratki, se je boste mogli držati časovnih rokov »Začasni pravilnik Rdečega križa Slovenije«, temveč teh navodil:

Skupščine, ali občni zbori krajevnih enot se morajo izvršiti 23. septembra t. l.

Skupščine okrajnih enot se morajo izvršiti 30. septembra t. l.

Okrožne skupščine morajo biti 14. oktobra t. l.

Ti datumi so strogo obvezni za vse enote Rdečega križa in se morajo povsod izvršiti volitve nepreklicno določene dni.

Čebelarji, pozor!

Nekateri čebelarji jeseni znižujejo število čebelnih družin — predvsem v kranjskih — s tem, da jih zažveplajo. Ministrstvo za kmetijstvo poziva vse take čebelarje, da pravočasno prijavijo število teh čebelnih družin Čebelarjski združenji v Ljubljani. Interesenti naj se prijavijo pri Čebelarjski združenji, ki jim bo dala naslov, kje lahko suhe čebele odkupijo.

PRESKRBA

Delitev živil

Objava v časopisu dne 11. 9. t. l. o delitvi živil v ljubljanskem okrožju velja za ljubljansko okrožje, ne pa za Okrožno mesto Ljubljana. Prosimo trgovce in zadruge, kajor tudi potrošnike, da si to zapomnijo. Objave Okrožnega mesta Ljubljana so vedno pod naslovom Odeka za preskrbo MNOO.

Trgovci in zadruge prejmejo nakazila za skladišče v Nakazovalnem odseku Novi trg 4-III po tem vrstnem redu:

Dne 14. 9. odške (Zagar Anton) do S (Svetina Ana), dne 15. 9. od S (Stupica Janko) do P (Pavšič Božidar), dne 17. 9. od P (Paternoster M.) do L (Lunder Terezija), dne 18. 9. vse zadruge, dne 19. 9. od L (Lukniš Angela) do K (Kavčič Pavla), dne 20. 9. od K (Kavčič Julij) do D (Dolinar Franc), dne 21. 9. od D (Dožek Ivanka) do A (Adamčič Marija).

Borili smo se za svobodo domovine, pojdimo sedaj v borbo za njeno čimprejšnjo obnovo

Vsem naročnikom

sproščamo, da bomo ustavili naš list vsakomur brez izjeme, ki do 15. t. m. ne bo imel za avgust plačane naročnine. Potakali pa bomo na plačilo samo tiste naročnike, ki bodo pisмено za to zaprosili.

Uprava »Ljudske pravice«.

Delitev živil v ljubljanskem okrožju

Dodatno k našemu včerajšnjemu obvestilu, sporočamo vsem potrošnikom ljubljanskega okrožja, da prejmejo v mesecu septembru po 50 g mesa na odrezke a do h, skupaj torej 400 g, dočim na odrezke j, k, l, in pa m, šele po posebnem obvestilu v časopisu.

Osebe rojene pred 1. 1. 1881 prejmejo posebne dodatne nakaznice za starčke. Na odrezek teh dodatnih nakaznic št. 11 prejmejo po 250 g sladkorja. Drugi dodatki bodo pozneje objavljeni.

Kavni nadomestek. Na odrezek št. 31 osnovne živilske nakaznice prejmejo potrošniki po 150 g kavnih nadomestkov in ne po 250 g, kakor je bilo to pomotoma objavljeno.

Zaradi delitve živil pripominjamo, da morejo trgovci stranke postreči zaenkrat samo z blagom, ki ga imajo na zalogi, ker za ta mesec blaga še niso prejeli. V kolikor je živil po trgovinah na razpolago smejo trgovci prodajati blago samo na odrezke za največ 10 dni in ne za cel mesec v naprej, dokler ne bodo dobili novih pošilk blaga od NAVOD-a. Okrajni odbori morejo prodajo blaga urediti primerno njihovim obstoječim zalozam v okraju.

Solstvo

Ravnateljstvo drž. nižje gimnazije v Slovenskem Gradcu poziva vse učence bivše mešanske šole v Slov. Gradcu, ki žele dobiti veljavnost izpričeval, prejetih v času okupacije, in se so niso prijavili k dopolnilnim in razrednim izpitom, da vložijo prošnje najkasneje do petka 14. 9. 1945 ravnateljstvu. — Sprejemni izpiti za vslop v I. razred bodo v sredo 19. t. m. Prijavitelj se lahko udeleži, ki dovršijo letošnje desetletje letostari in so uspešno dokončali najmanj 4 razred osnovne šole. — Vpisovanje za novo solsko leto se vrši v petek 21. t. m. — Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani sprejema prošnje za sprejemni izpit za I. razred do 15. septembra v pisarni na portu uršulinskega samostana. Izpiti se prično v ponedeljek 17. septembra ob pol 8 uri v poslojnu novo uršulinske gimnazije, Subličeva I-II. nadstropje.

Dnevne vesti

AFZ — kvart Zelnjski, teren 6 in 7 ima v četrtki ob 8. uri zvečer v II. nadstropju Poljske gimnazije masovni sestank. Vahljeno vse!

V sredo 12. t. m. naj se javijo na transfuzijski oddelku naslednji tov. krvodajalci, od 8—10 dopoldne zaradi odvzema krvi: Bile Ivanka, Obrtniška; Faval Vida, Peruškova; Janežič Franca, Maljevska; Kralj Franc, Zaloška; Strajhar Ivana, Pot na Rakovo jelšo; Ritopeki Jovan, fotoreportar; Braniselj Zofka, Koroška; Borštnik Krista, Rožna dolina; Heuffel Marijeta, Pokopalska; Roth Vera, Opekarska; Farišič Bili, Sv. Petra; Pirnat Anton, Gospodinska; Lampret Zinka, Dobrunje. — V četrtek 13. t. m. naj se javijo na naslednji Božnik Ljudmila, Vošnjakova; Bratuš Boris, Dumaška; Gali Zinka, Medvedova; Havliček Josko, Karlovska; Horvat Pavel, Rožna dolina; Jelen Slava, Sv. Petra nasip; Kandung Jožo, Hrenova; Kek Milan, Rožna dolina; Klar Josko, Poljanska; Kratochwill Julij, Dumaška; Kuzirin Marija, Prelovcova; Lipič Zvonimir, Dev. Marija v Polju; Majec Marija, Jariška; Martinič Marija, Opekarska; Matomovič Danica, Wolfova; Modro Ljudmila, Domožanska; Ogrinc Stefanija, Medvedova. — Nezaključene masnege na dan danjuna!

RADIO

Dnevni spored za sredo 19. t. m.

6—6.30 Korošnica, valčki, polke in še kaj — 6.30—6.45 Napoved časa in izvešček iz poročil z dne 11. 9. — 6.45—7 Balneološka glasba — 7—7.15 Pregled sporeda, objava in polzvešček — 7.15—7.30 Pisana glasba — 7.30—7.45 Napoved časa in poročila — 7.45—8 Jutrarnji koncert — Brahms: Slavnostna pridiga — Ljadov: Jaga baba — Musorgski: Hovanščina (medijera) — 19—12.15 Uvertura različnih skladateljev — 12.15—12.30 Pregled tiska — 12.30—13 Operna glasba — 13—13.20 Napoved časa, poročila, objave in pregled sporeda — 13.20—14 Simfonični koncert — P. I. Čajkovski: VI. simfonija — Berlioz: Rimski karneval — 18—18.15 Koncert slovenskih orkestralnih skladb — 18.15—18.30 Pionirska ura — 18.30—18.45 Wieniawski: Romanca — Rumoc: Simfonična medijera — Mozart: Turška koračnica — 18.45—19 Ljudska univerza Radia Ljubljana — Milena Mohoričeva: Skrb za otroke v novi državi — 19—19.20 Literarna ura — 19.20—19.50 Klavirski koncert — Debussy: Suite bergamasque — Ravel: Igra vode — 19.50—20 Teme današnjega dne — 20—21 Koncert malega orkestra Radia Ljubljana — Dirigent: Uroš Prevoršek — 21—21.20 Napoved časa, poročila, objave in pregled sporeda — 21.20—21.45 Plesna glasba — 21.45—22.15 veselih mini — 22—22.15 Oddaja za ljubitelje in ljubiteljske po Nemci — 22.15—22.30 Slovenske narodne pesmi, peseta člana ljubljanske Opere Svatozar Banovec in Mirko Dolničar, na harmoniko spremlja Avgust Stanko — 22.30—23 Koncert flavtista Slavka Korošca, pri klavirju Bojan Adamič.

KINEMATOGRAFI

KINO UNION: Češki film »Turbinac«, ameriški tehnik. Ob 16., 19. in 21. uri.

KINO MATICA: Francoski film »Knevinja Tarakanova«, tehnik. Ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA: Angleški film »Signal iz Alžira«, tehnik. Ob 17., 19. in 21. uri.

KINO TIVOLI: Sovjetski film »Sodba prihaja«, tehnik. Predstave ob lepem vremenu od 19.30 ure dalje.

JAVNA BORZA DELA

Razpoložljiva mesta za moške: 8 hlapcem, večjemu številu delavcev za sekanje drv, večjemu številu delavcev apnenčarjev, 1 vrtnarskemu pomočniku za cvetlice, 28 delavcem mizerjem, 1 pečarskemu pomočniku, 6 opekarskim delavcem, 6 orodnih kovačev, 5 stavbenih ključavničarjev, 2 električarjev, 20 električarskih inštalaterjev, 1 električarjem, 1 strojnemu tehniku, 3 urarjem, 3 mizarjem, 1 torbarju, 1 sodlarju, 33 delavskih pomočnikov, 88 zidarjev, večjemu številu delavcev za stavbna dela, 1 soboslikarju, 1 erkoslikarju, 48 tesarjev, 1 soboslikarskemu vajencu, 1 dimnikarskemu vajencu.

Za tovarno kovinskih izdelkov Sava d. z. o. z. na Jesenecah potrebujemo: 1 mogočra za lahko kovinsko industrijo, 5 orodnih ključavničarjev, 6 strojnih ključavničarjev, 4 ključavničarjev, 1 orodnega kovača, 1 galvanizatorja, 3 strugarja, 1 mizarja.

Za rudnik Zagorje in Trbovlje potrebujemo 60 poklicnih rudarjev (samskih) starih 23 do 40 let.

Za Jeklarno Guštanj potrebujemo 250 delavcev specializov v jeklarski stroki.

Za tvrdko Kasper Maribor Gosposka ul. 18, potrebujemo 12 knjigovodov, priučence v kartonažni stroki, 20 tkalnih in predilniških mojstrov.

Bela Krajina

Kršna in nerodovitna Bela Krajina je bila v predaprilski Jugoslaviji najbolj zapostavljena in pozabljena. Kljub temu in mogoče prav ravno radi tega je v dobi najtežjih preizkušanj narodno-osvobodilne borbe odigrala častno vlogo. Tu se je snovala in rodila naša demokracija, ljudska oblast. Semkaj so zatekale partizanske enote na krajše odmore. Čeprav samo revno in brez bogatih analog si je ljudstvo Bele Krajine z odločno zavednostjo »odtrgalo od svojih ust ter prehranjevalo svoje drage goste — partizane. Pa tudi sestradanemu prebivalstvu izrpanega Gorskega Kotarja in Like je nudila Bela Krajina izdatno pomoč.

Še danes opravljajo belokranjska dekleta in žene doma in v krajevnih odborih vse posle namesto mož in fantov, ki so od vsega začetka nahajali v vrstah naše hrabre vojske. Radi tega so belogardijske tolpe in ustaške horde čisto vdrala v Belo Krajino ter vršile neštivilna nasilstva. Ropale so, požigale in uničevale vse, kjer so le mogle.

Ker je bila v narodno-osvobodilnih borbah Bela Krajina najbolj prizadeta, je Narodna vlada Slovenije nakazala NOO v Crnomlju posebno pomoč 3 milijonov dinarjev ter dveh kamionov obleke in obutve. Na shodu pri Treh farah se je zbralo nad 1000 ljudi. Z navdušenjem, politično popolnoma slojni in enotni, so sledili izvajanjem predsednika okrajnega NOO tov. Jožeta Fortune ter komandanta mesta Ljubljane, tov. polkovnika Jana.

Takoj po zaključku shoda sta prispela tudi predsednik vlade tov. B. Kidrič ter podpredsednik vlade tov. dr. M. Breclj. Ljudstvo ju je sprejelo z navdušenimi ovacijami. Predsednik vlade se je v razgovoru z ljudstvom živo zanimal za življenjske razmere, za napredek v obnovi ter objubil tudi v bodoče izdatno pomoč Narodne vlade.

Ljudstvo Bele Krajine, zlasti pa mladine, hoče biti tudi pri obnovi Bele Krajine prvo. Pod strokovnim vodstvom tehnične baze se vsepovsod popravljajo zlasti šole ter obnavljajo pogorela naselja Pobrežje, Griblje, Vinica, Dragatuš itd. Šole v Adlešičih in Vinici so popolnoma požgane in porušene. Začasno bodo zgradili zasilne barake ter s tem omogočili otrokom redno obiskovanje pouka. Prav pohitite bo treba z gradbenimi deli, kajti letino bo treba spraviti, pa tudi zima se približuje.

Tudi elektrifikacija Bele Krajine lepo napreduje. Kljub sniži, toči in viharjem ter slabi letini je v pogledu oskrbe nastopilo močno izboljšanje. V izrpani Beli Krajini nastaja novo življenje. Tudi nabavno-prodajne zadruge ter trgovine so oživele. Prav tako se že vračajo starejši letniki iz vojske. S tem se bo stanje tudi v pogledu delovnih sil občutno izboljšalo.

Tako daje Bela Krajina vse od sebe. Z vsemi silami se bori za svojo čimprejšnjo gospodarsko obnovo. Največje ovire ji povzročajo pomanjkanje tesne povezanosti z ostalimi deli Slovenije. Železniški mostovi leže temeljito razrušeni v vodi, a tam, kjer je nekoč tekla železniška proga, raste danes trava. Edina

avtobusna proga in zveza z Ljubljano pa ne zmore vsega. Bela Krajina bo šele z obnovo železniškega prometa zopet popolnoma vključena in povezana z ostalo Slovenijo. Za sedanjno prehodno dobo bo pa Ministrstvo za lokalni promet z novo avtobusno proggo povezovalo Belo Krajino z okrožnim centrom, Novim mesom.